

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

Budapest, 2017. március 31.

Személyi rész	Tájékoztató	Akadémiai Ifjúsági Díjak átadásáról	22
A Magyar Tudományos Akadémia Vezetői Kollégiuma 2017. február 14-i ülésén hozott határozatai			24
A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 2017. február 28-i ülésén hozott határozatai			24
A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 1/2017. (I. 1.) számú határozata a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának Munkavédelmi Szabályzatáról			25
A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 3/2017. (II. 24.) számú határozata a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetésének rendjéről			53
Tájékoztató	a Magyar Tudományos Akadémia doktora cím odaítéléséről.		60
	Pataki Ferenc társadalomtudományi érem alapításáról.		61
Felhívások	Javaslattevői felhívás a Pataki Ferenc társadalomtudományi éremre.		63
Fogadóóra	a Magyar Tudományos Akadémia főtitkáránál		64

SZEMÉLYI RÉSZ

Akadémiai Ifjúsági Díjak átadása (2016)

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, a tudományos élet területén dolgozó fiatal kutatók eredményeinek elismerésére létrehozott Akadémiai Ifjúsági Díjban részesítette:

A humán- és társadalomtudományok területén:

Domokos Mariannt,
az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Néprajztudományi Intézet
fiatal kutatói ösztöndíjasát

„Mese és filológia. Fejezetek a magyar népmeseszövegek gyűjtésének és kiadásának 19. századi történetéből” című pályamunkájáért,

Kavecsánszki Mátét,
az MTA-Debreceni Egyetem Néprajzi Kutatócsoport
tudományos segédmunkatársát

„Tánc és közösség. A társastáncok és a paraszti táncok kapcsolatainak elmélete bihari kutatások alapján” című pályamunkájáért,

Lovas Borbála Sárát,
az MTA-Eötvös Loránd Tudományegyetem
Humanizmus Kelet-Közép-Európában Lendület
Kutatócsoport
tudományos munkatársát, junior kutatóját

„A kora újkori magyar nyilvánosság mediális terének újrafogalmazása: Enyedi György unitárius püspök és prédikációgyűjteménye” című pályamunkájáért,

Mátyás-Rausch Petrát,
az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézet
tudományos munkatársát

„Erdélyi ércbányászat a Báthoryak korában. A szatmári és erdélyi bányavidék arany-, ezüst- és higanybányászata (1571–1613)” című pályamunkájáért,

Szöke Melindát,
az MTA-Debreceni Egyetem
Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport
tudományos munkatársát

„A garamszentbenedeki apátság alapítólevelének nyelv-történeti vizsgálata” című pályamunkájáért,

Tóth Brigittát,
az MTA Természettudományi Kutatóközpont
Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet
tudományos munkatársát

„A humán emlékezeti fenntartási folyamatokat támogató oszcillációs hálózatok elektrofiziológiai elemzése” című pályamunkájáért.

A matematika és természettudományok területén:

Derzsi Arankát,
az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont
Szilárdtestfizikai és Optikai Intézet
posztdoktorát

„Elektronfűtés és ionizációs dinamika alacsony hőmérsékletű rádiófrekvenciás gázkisülésekben” című pályamunkájáért,

Horváti Katát,
az MTA-Eötvös Loránd Tudományegyetem
Peptidkémiai Kutatócsoport
tudományos munkatársát

„Peptid-konjugátumokkal a tuberculosis fertőzés ellen” című pályamunkájáért,

Raffai Pétert,
az MTA-Eötvös Loránd Tudományegyetem
EIRSA Lendület Asztrofizikai Kutatócsoport
adjunktusát

„Szupermasszív fekete lyukak gravitációs kilökődéseinek statisztikai észlelése aktív galaxismagokban” című pályamunkájáért,

Szücs Tamást,
az MTA Atommagkutató Intézet
tudományos munkatársát, posztdoktor kutatóját

„Kozmikus sugárzás okozta laboratóriumi háttér mélységfüggésének vizsgálata aktívan árnyékolt nagytisztaságú germanium detektorban” című pályamunkájáért,

Takács Attilát,
az MTA-Pécsi Tudományegyetem
Szelektív Kémiai Szintézisek Kutatócsoport
posztdoktorát

„Palládium-katalizált aminokarbonilezési reakciók” című pályamunkájáért,

Vida Krisztiánt,
az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont
Csillagászati Intézet
tudományos főmunkatársát

„Hideg csillagok mágneses aktivitása” című pályamunkájáért.

Az élettudományok területén:

Brunner Jánost,
az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet
tudományos ügyintézőjét, PhD-hallgatóját

„Információ feldolgozás a gyrus dentatus szemcsesejtjeiben” című pályamunkájáért,

Fazakas Csillát,
az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont
Biofizikai Intézet
tudományos munkatársát

„Tumorsejtek agyi áttétképzésének molekuláris és nanomechanikai háttere” című pályamunkájáért,

Kreizinger Zsuzsát,
az MTA Agrártudományi Kutatóközpont
Állatorvos-tudományi Intézet
tudományos munkatársát

„A Francisellaceae családba tartozó egyes baktériumok összehasonlító vizsgálata” című pályamunkájáért,

Orsi Gergelyt,
az MTA-Pécsi Tudományegyetem
Klinikai Idegtudományi Képalkotó Kutatócsoport
tudományos munkatársát

„Fájdalomkutatás funkcionális MRI segítségével” című pályamunkájáért,

Szalay Gergelyt,
az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet
tudományos segédmunkatársát

Háromdimenziós két-foton képalkotó technikák témakörében megjelent szakcikkéért és könyvfejezet sorozatáért,

Szigeti Margit Katalint,
az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet
Celluláris Idegélettan Kutatócsoport
tudományos segédmunkatársát

„Hasonló GABA_A receptor alegység-összetétel a hippocampális piramissejtek szomatikus és axon iniciális szegmentum szinapszisaiban” című pályamunkájáért.

**A Magyar Tudományos Akadémia Vezetői Kollégiuma
2017. február 14-i ülésén hozott határozatai**

**5/2017. (II. 14.) számú
VK határozat**

A Vezetői Kollégium tagjai megismerték és jóváhagyták a Magyar Tudományos Akadémia 2016. évi munkájáról, valamint a magyar társadalom és gazdaság fellendítése érdekében elért eredményeiről szóló kormánytájékoztató koncepcióját, tartalomjegyzékét és ütemezését.

**6/2017. (II. 14.) számú
VK-határozat**

A Vezetői Kollégium tagjai megismerték és tudomásul vették a Magyar Tudományos Akadémia Open Access támogatási keretével kapcsolatos tájékoztatást. Javasolják ad hoc elnöki bizottság létrehozását az Open Access stratégia felülvizsgálata.

**7/2017. (II. 14.) számú
VK-határozat**

A Vezetői Kollégium tagjai megismerték és jóváhagyják a tájékoztatást a Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programról.

**9/2017. (II. 14.) számú
VK-határozat**

A Vezetői Kollégium tagjai megismerték a 2017. évi rendes közgyűlés tárgysorozatának tervezetét, és azt elfogadásra javasolják az Elnökségnek.

**10/2017. (II. 14.) számú
VK-határozat**

A Vezetői Kollégium tagjai megismerték és támogatják a II. Filozófiai és Történelemtudományok Osztálya javaslatát az MTA Székház előtt zajló folyamatos demonstrációval szembeni fellépésnek az Elnökség soron következő ülésének napi-rendjére tűzéséről.

**A Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége
2017. február 28-i ülésén hozott határozatai**

**5/2017. (II. 28.) számú
elnökségi határozat**

Az Elnökség megismerte és elfogadta a Magyar Tudományos Akadémia 2016. évi munkájáról, valamint a magyar társadalom és gazdaság fellendítése érdekében elért eredményeiről szóló kormánytájékoztató koncepcióját, tartalomjegyzékét és ütemezését az előterjesztésben foglaltak szerint.

**6/2017. (II. 28.) számú
elnökségi határozat**

Az Elnökség megismerte és elfogadta a Magyar Tudományos Akadémia 2015–2016. évi munkájáról, valamint a magyar tudomány általános helyzetéről szóló országgyűlési beszámoló koncepcióját, tartalomjegyzékét és ütemezését az előterjesztésben foglaltak szerint.

**7/2017. (II. 28.) számú
elnökségi határozat**

Az Elnökség megismerte és elfogadta a Magyar Tudományos Akadémia 188. közgyűlésének tárgysorozat-tervezetét az előterjesztésben és a mellékletben foglaltak, valamint az ülésen elhangzott szóbeli javaslatok szerint.

**8/2017. (II. 28.) számú
elnökségi határozat**

Az Elnökség – a Filozófiai és Történettudományok Osztályának javaslata alapján – felkéri az MTA elnökét, hogy levélben forduljon az Országgyűlés elnökéhez, és kezdeményezze az Alkotmánybíróság 14/2016. (VII. 18.) számú határozatában foglalt felhívásnak megfelelő törvény megalkotását, amely garanciális szabályokkal biztosítja az alapjogok ütközésének feloldását, az ütköző alapjogok lehető legkisebb korlátozás melletti egyidejű érvényesülését.

**A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
1/2017. (I. 1.) számú határozata
a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának Munkavédelmi Szabályzatáról**

I. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában és a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 32/2009. (VI. 23.) sz. állásfoglalásában kapott felhatalmazás alapján a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának Munkavédelmi Szabályzatát a St. Florian Zrt. által elkészített, munkavédelemre vonatkozó

szakmai előírások figyelembevételével a jelen határozat mellékletében és függelékében (a továbbiakban együtt: határozat) foglaltak szerint adom ki.

II. Jelen határozatot az Akadémiai Értesítőben kell közzétenni, valamint az érintettek számára a helyben szokásos módon kihirdetni és hozzáférhetővé tenni.

Kiadja:

Lovász László

Összeállította:

St. Florian Zrt.

A Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának munkavédelmi szabályzata

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában és a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 32/2009. (VI. 23.) számú állásfoglalásában biztosított jogkörömben eljárva, a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény a végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet, a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet, a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz-használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet, a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 9.) SzCsM – EüM együttes rendelet, alapján a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságán az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek rendjét a következők szerint határozom meg.

I. fejezet

1. §

A Szabályzat célja

A Munkavédelmi Szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat) meghatározza a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának (a továbbiakban: Titkárság) és a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) Székházának jelen Szabályzat 2. § (2) bekezdésében meghatározott helyiségei-

ben a munkavédelemmel kapcsolatos tevékenységek felelősségi körét, rögzíti azon legfontosabb eljárási, magatartási szabályokat, amelyeket a munkavédelmi törvény és ehhez kapcsolódóan a törvény végrehajtására vonatkozó jogszabályok, valamint szabványok előírnak.

2. §

A Szabályzat hatálya

- (1) Személyi hatály: a határozat hatálya a Titkársággal vagy az Akadémiával foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban állókra, (a továbbiakban: foglalkoztatottak), továbbá a munkavégzés hatókörében tartózkodókra terjed ki. Jelen határozat rendelkezéseit a vonatkozó jogszabályokkal összhangban, megfelelően kell alkalmazni a határozat „Alávetési záradék” részében feltüntetett, az Akadémia irányítása alatt álló költségvetési szervek foglalkoztatottjaira.
- (2) Területi hatály: jelen Szabályzat területi hatálya a Titkárság épületére (Nádor utcai irodaház) és az Akadémia Székházában a foglalkoztatottak által használt helyiségekre (a továbbiakban együtt: titkársági helyiségek) és az ott lévő munkaeszközökre terjed ki. A titkársági helyiségek üzemeltetését (munka- és tűzvédelmi szolgáltatás) a fejezetet irányító szerv rendelkezése szerint a Magyar Tudományos Akadémia Létesítménygazdálkodási Központja látja el.

II. fejezet

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó általános szabályok

3. §

A munkáltató egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés biztosításával összefüggő feladatai

- (1) A Titkárságon foglalkoztatottak tekintetében az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása a titkársági szervezet működtetéséért és a munkáltatói jogok gyakorlásáért felelős személy, a főtitkárnak, továbbá az általa felhatalmazott vezető beosztású személy (a továbbiakban: a munkáltató) feladata.
- (2) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat úgy kell meghatározni, hogy végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson a foglalkoztatottakon túlmenően a munkavégzés hatókörében tartózkodónak és a szolgáltatást igénybe vevőnek is.
- (3) A munkaeszközöket úgy kell kialakítani, hogy lehetőleg zárják ki a nem szervezett munkavégzés keretében történő rendeltetésszerű használat esetén is a balesetet, az egészségkárosodást.
- (4) A munkáltató feladatai különösen:
 - a) Munkavédelmi oktatás, munkavédelmi tanácsadó általi megszervezésével gondoskodik arról, hogy a foglalkoztatottak elsajátítsák és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzenek az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerjék a szükséges szabályokat, utasításokat, információkat.
 - b) Rendszeresen meggyőződik, a mellékletben szereplő – MTA LGK felelős személye által – arról, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelményeknek, a foglalkoztatottak ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket.
 - c) A munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével megfelelő munkaeszközöket biztosít a foglalkoztatottak részére.
 - d) A tudomására jutott rendellenességet, illetve a munka egészséget veszélyeztető és nem biztonságos végzésével kapcsolatos bejelentést haladéktalanul kivizsgálni, a szükséges intézkedéseket megtenni, az érintetteket értesíteni, és közvetlen veszély esetén a munkavégzést leállítani.
 - e) Teljes felelősséggel megtenni minden szükséges intézkedést a foglalkoztatottak biztonsága és egészségvédelme érdekében, figyelembe véve a változó körülményeket is, valamint törekedve a munkakörülmények folyamatos javítására.
 - f) A munkáltató létszámát és tevékenységét figyelembe véve a Humánpolitikai Önálló Osztály közreműködésével foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást biztosítani, melyre vonatkozó részletes szabályokat a Közszolgálati Szabályzat tartalmazza.

- (5) A munkáltatónak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkahely kialakításával kapcsolatban minden foglalkoztatott részére biztosítania kell különösen, hogy:
 - a) az alkalmazott villamos berendezések ne okozzanak tűz- vagy robbanásveszélyt;
 - b) a foglalkoztatottak és a munkavégzés hatókörében tartózkodók védve legyenek a közvetlen vagy közvetett érintés okozta villamos baleseti veszélyekkel szemben;
 - c) a titkársági helyiségek, a munkaeszközök, berendezési tárgyak higiénés követelményeknek megfelelő rendszeres takarítását, tisztítását;
 - d) a foglalkoztatottak létszámának és a veszély jellegének megfelelő jelző- és riasztóberendezést; a baleset esetén segítséget nyújtó mentőláda (mentődoboz) megfelelő állapotban, jól látható, könnyen és gyorsan elérhető helyen rendelkezésre álljon;
 - e) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges mozgásteret; valamilyen foglalkoztatottnak a munkahelyén történő mozgásához legalább 2 m² szabad területet kell biztosítani. Ha ez műszaki okokból nem valósítható meg, és legalább 1 m² mozgási területet sem lehet kialakítani, úgy a munkavállaló részére a munkahelye közvetlen közelében legalább 1,5 m² méretű, mozgását lehetővé tevő helyet kell biztosítani;
 - f) a titkársági helyiségek természetes és mesterséges megvilágítása elégítse ki a munkavégzés jellegének megfelelő világításra vonatkozó követelményeket;
 - g) a padlózat és a közlekedési utak feleljenek meg a munkavégzés jellegének és az ebből fakadó tisztítási követelményeknek, a várható legnagyobb igénybevételnek, felületük csúszásmentes, egyenletes, botlás- és billenésmentes legyen.

4. §

A foglalkoztatottak egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésével összefüggő kötelezettségei

A foglalkoztatott munkavégzése során:

- a) csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát;
- b) köteles munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, hogy ez saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse;
- c) a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően és a munkáltató utasítása szerint használni, a számára meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni;
- d) munkaterületén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani;
- e) a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- f) a részére előírt foglalkozás-egészségügyi vizsgálaton, valamint – évente – munkavédelmi oktatáson részt venni;

- g) a veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart tőle elvárhatóan megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni közvetlen vezetőjétől;
- h) a balesetet, sérülést, rosszulletet közvetlen vezetőjének azonnal jelenteni.

III. fejezet

A munkavédelemre vonatkozó szabályok

5. §

Általános követelmények

- a) Munkahely használatba vétele és üzemeltetése, továbbá munkaeszköz üzemeltetése, használata; anyag tárolása, mozgatása, szállítása, felhasználása, forgalmazása során a munkavédelemre vonatkozó szabályokban meghatározott követelményeket folyamatosan be kell tartani.
- b) Egyéni védőeszközt használatba venni akkor szabad, ha az rendelkezik megfelelőségi nyilatkozattal, illetve típusbizonyítvánnyal (illetve ennek másolatával).

6. §

A munkavégzés tárgyi feltételei

- (1) A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek felülvizsgálatát jogszabály, szabvány vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja.
- (2) Három-, illetve hatévenként a villamos hálózatnak és villamos berendezéseinek érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálatát el kell végezteni, erre jogosított szakemberrel vagy céggel.
- (3) Minden foglalkoztatott részére biztosítani kell megfelelő mennyiségű, az egészségügyi előírásoknak megfelelő minőségű ivóvizet; a munkahely és a munka jellegének megfelelő öltözködési, tisztálkodási, egészségügyi, étkezési, pihenési lehetőséget.
- (4) A titkársági helyiségekben gondoskodni kell a rendről, tisztaságról, a keletkező hulladék tárolásáról és rendszeres elszállításáról.
- (5) Gondoskodni kell az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges mozgástérrel.
- (6) A tárolt anyagok elhelyezését fizikai, kémiai tulajdonságaiknak, a rakodás, szállítás és tárolás módjának figyelembevételével kell kialakítani.
- (7) A természetes és mesterséges megvilágítás elégítse ki a munkavégzés jellegének megfelelő világításra vonatkozó követelményeket.
- (8) Az ablakoknak biztonságos módon nyithatónak, zárhatóknak, beállíthatóknak és rögzíthetőnek kell lenniük. Nyitott állapotban nem lehetnek olyan helyzetben, ami veszélyt jelent a foglalkoztatottakra vagy a látogatókra nézve.
- (9) Az átlátszó felületű ajtók kitörés elleni védelméről, a veszély felismerésére alkalmas megkülönböztető jelzésről gondoskodni kell.

- (10) A lengőajtókat átlátszó anyagból kell készíteni vagy szemmagasságban átlátszó betéttel ellátni.
- (11) A padlózat feleljen meg az igénybevétel jellegének és az ebből fakadó tisztítási követelményeknek. Felülete csúszásmentes, egyenletes, botlás- és billegésmentes legyen. Hidegpadlós helyiségben a padozatot hőszigetelő anyagból készült burkolattal kell ellátni.
- (12) A közlekedési utak szélessége és a szabad magasság tegye lehetővé a dolgozók, látogatók biztonságos közlekedését is.
- (13) A kijáratokat és vészkijáratot, a kijelölt menekülési utakat szabadon kell tartani. Méretük, elhelyezésük és megvilágításuk tegye lehetővé a terület gyors és biztonságos elhagyását. Vészkijáratot lezárni csak úgy szabad, hogy vészhelyzetben bárki által nyitható legyen pl. pánikzárral.
- (14) A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény alapján a dohányzással kapcsolatos szabályokat külön elnöki határozat tartalmazza.

7. §

A munkafolyamatra, anyagokra vonatkozó követelmények

- (1) Anyagot, terméket mozgatni csak az anyag, termék tulajdonságainak megfelelő, arra alkalmas eszközzel, a kijelölt helyen és módon, a súly- és mérethatárok megtartásával szabad.
- (2) Az áruk, anyagok, termékek átvételénél és ki- és beszállításánál a veszélyek megelőzése érdekében a veszélyforrásokat és az ellenük való védekezés módját, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a többi dolgozóval meg kell ismertetni és alkalmazásukat megkövetelni.
- (3) A rendszeresített egyéni védőeszközökkel a munkavállalókat el kell látni és használatukat meg kell követelni.
- (4) A titkársági helyiségekben megfelelő eszközöket kell felszerelni a tüzek leküzdésére. A tűzoltó készülékeket, (tűzcsapokat), vészkapcsolókat, biztonsági megvilágítást működőképes, a rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban kell tartani.
- (5) Gondoskodni kell arról, hogy a foglalkoztatottak egészségét vagy biztonságát fenyegető súlyos és közvetlen veszély esetén az érintettek erről azonnal tájékoztatást kapjanak, a munkát beszüntessék és a munkahelyeket azonnal elhagyják, biztonságos helyre távozzanak;
- (6) A foglalkoztatottaknak a mentést (mentési terv, ill. tűzriadó terv alapján) és a menekülést gyakorolni kell; a gyakorlatot írásban értékelni kell. A menekülést megfelelően alkalmazni kell a munkavégzés hatókörében tartózkodókra is.
- (7) Új foglalkoztatott részére az előzetes munkavédelmi oktatás anyagát képezi a mentési terv is.

8. §

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi feltételei

- (1) A munkavállalót munkába állása előtt előzetes orvosi vizsgálatra kell küldeni. Folyamatos foglalkoztatás ese-

tén legalább kétévénként ismétlődően, időszakos orvosi vizsgálatra kell küldeni. Az orvosi alkalmassági vizsgálatokról a Humánpolitikai Önálló Osztály nyilvántartást köteles vezetni.

- (2) A munkavállaló csak olyan munkával bízható meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmas, rendelkezik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal.
- (3) Ahol veszély fenyeget, egyedül munkát végezni nem szabad. Ilyen helyen csak erre is kiterjedő oktatásban részesült (vizsgázott) munkavállalók végezhetnek munkát. (teherfelvonó, személy- kisméretű teherfelvonó)
- (4) Ha van „veszélyes munkaeszköz”, annak kezelésére legalább két dolgozót ki kell képezni (és levizsgáztatni).
- (5) Munkavédelmi törvény: 50/A. §: A sérülékeny csoportba tartozó munkavállalókat a külön jogszabályban foglaltak szerint óvni kell az őket különösen érintő egészségkárosító kockázatoktól.
- (6) Értelmező rendelkezés 8/A. §: Sérülékeny csoport: az a munkavállalói kategória, amelybe tartozó munkavállalókat testi, lelki adottságaik, állapotuk következtében a munkavégzéssel összefüggő kockázatok fokozottan fenyegetnek, illetve akik maguk is fokozott kockázatot jelenthetnek munkavégzésük során (pl. fiatalok, terhes, nemrég szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek).
- (7) Ha valamely munkát egyidejűleg két (vagy több) munkavállaló végez, a biztonságos munkavégzés érdekében az egyik munkavállalót meg kell bízni a munka irányításával, és ezt a többi(ek) tudomására kell hozni.
- (8) Amennyiben a jogszabályban meghatározott mennyiségű „A”, vagy „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt anyagok tárolása is folyik, dolgozónak és az őt közvetlenül irányító vezetőnek tűzvédelmi szakvizsgával kell rendelkeznie.
- (9) Betanulási-begyakorlási idő: 2 munkanap, amely alatt a dolgozó csak felügyelet mellett végezhet munkát.

9. §

A munkavédelmi tanácsadó

- (1) A Titkársággal szerződéses kapcsolatban álló munkavédelmi tanácsadó cég
 - a) munkavédelmi oktatási tematikát készít,
 - b) a foglalkoztatottakat előzetes, elméleti munkavédelmi oktatásban részesíti a Humánpolitikai Önálló Osztály közreműködésével, az oktatást megfelelően dokumentálja, ehhez felhasználja a 4. számú mellékletben szereplő tematikát. Az oktatás igazolására aláírhatja az 1. számú mellékletben lévő előzetes oktatási naplót.
 - c) javaslatot ad a biztonsági jelzések, feliratok szükség szerinti elhelyezésére,
 - d) szerződés szerinti gyakorisággal (3 havonta) megtekinti a titkársági helyiségeket, munkavédelmi-tűzvédelmi bejárást tartva a kijelölt vezetővel vagy helyettesével közösen. A tapasztalatról, intézkedést igénylő hiányosságokról jegyzőkönyvet készít,

- e) a bejárás alkalmával kerülhet sor a foglalkoztatottak ismétlődő munkavédelmi oktatására is, amennyiben nem egy előre egyeztetett időpontban összevontan történik,
- f) munkabalesetről vagy – a Munkavédelmi Törvény szerint – más, „munkavédelmi szaktevékenységnek” minősülő feladatról értesülve, szakszerűen elvégzi a reá háruló tevékenységet,
- g) a felügyeleti szervek ellenőrzésekor felmerülő probléma esetén külön írásos jelentést készít, közreműködik a hiányosság megszüntetésében,
- h) elkészíti a szükséges dokumentációkat: munkavédelmi szabályzat, munkabiztonsági kockázatelemzés, tűzvédelmi szabályzat.

10. §

Egészségügyi alkalmasság

- (1) Az előzetes orvosi alkalmassági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az adott munkakör/tevékenység ellátására a vizsgált személy foglalkozás-egészségügyi szempontból alkalmas-e?
- (2) „Alkalmas” minősítés nélkül a munkavállalót alkalmazni, munkába állítani nem szabad.
- (3) Az időszakos orvosi alkalmassági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az adott munkakör/tevékenység ellátására a vizsgált személy foglalkozás-egészségügyi szempontból továbbra is alkalmas-e?

11. §

Munkavédelmi oktatás

- (1) A munkavédelmi oktatás célja, hogy a foglalkoztatottak a munkájuk biztonságos végzéséhez szükséges ismereteket elsajátítsák és azokat a munkavégzésük során alkalmazni tudják.
- (2) Munkába álláskor, munkahely vagy munkakör megváltozásakor, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor, munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor a foglalkoztatottat elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni.
- (3) Az oktatást szükség szerint meg kell ismételni, amelynek elméleti és gyakorlati részét a munkavédelmi tanácsadó tartja és dokumentálja.
- (4) Rendkívüli (soron kívüli) oktatást rendelhet el a munkáltató vagy ellenőrző hatóság, pl. munkabaleset bekövetkezése után.
- (5) Az oktatási tematikát a munkavédelmi tanácsadó állítja össze, de minden oktatáson szerepelnie kell jelen Szabályzat ismeretére és betartására vonatkozó figyelemfelhívásnak.

12. §

Egyéni védőeszközök, tisztálkodási szer és védőital juttatás rendje

- (1) Az egyéni védőeszköz addig használható, amíg védelmi képessége megfelelő. Amennyiben védelmi képessége

csökkent, vagy az eszköz megrongálódott, cseréjéről – a dolgozó kezdeményezésére – a vezető gondoskodik.

- (2) az (egyéni) védőeszközök minősítésre kötelezettek, minősítés nélküli védőeszközt kiadni és használni tilos!
- (3) Nem klimatizált helyiségben végzett munka esetén, nyári időszakban, 24 °C munkahelyi hőmérséklet felett munkanaponként 1,5 liter hűtött ásványvíz és ivópohár biztosítandó.

13. §

Munkahelyi képzett elsősegélynyújtó

- (1) A munkáltatónak a tevékenység és a munkafolyamatok veszélyességétől, illetve a foglalkoztatottak számától függően kialakított elsősegélynyújtó felszerelést vagy mentődobozt és a foglalkoztatottak közül kiképzett, elsősegélynyújtásra kijelölt személy jelenlétét kell biztosítani.
- (2) A munkahelyi elsősegélynyújtás céljára rendszeresíteni kell a létszámnak megfelelő méretű MSZ 13553: 1989 szerinti Elsősegély-felszerelést (mentődobozt). (Lásd. 19. §)
- (3) Az elsősegélyhelynek és vészkijárat matricáknak, tábláknak fluoreszcensnek kell lenniük.

14. §

Elsősegélyhelyen alkalmazandó mentődoboz-szükséglet

Az MSZ 445-80 előírásának megfelelően a munkahelyen az alábbi mentődobozt kell készenlétben tartani:

1 – 30 foglalkoztatott esetében	I. sz. mentődoboz
31 – 50 foglalkoztatott esetében	II. sz. mentődoboz
51 – 100 foglalkoztatott esetében	III. sz. mentődoboz
101 – 200 foglalkoztatott esetében	IV. sz. mentődoboz

Ssz.	Megnevezés	Jelű mentődoboz (db)			
		I.	II.	III.	IV.
1.	Steril gyorskötöző pólya 5 cm × 5 m	1	2	4	6
2.	Steril gyorskötöző pólya 10 cm × 5 m	2	4	4	6
3.	Nem steril vágott mullpólya egyenként csomagolva 10 cm × 5 m	3	4	5	10
4.	Nem steril vágott mullpólya egyenként csomagolva 15 cm × 5 m	–	–	5	10
5.	Steril mullpólya 1/2 m × 80 cm	3	3	5	6
6.	Steril mull-lap (100 lap) 6 cm × 6 cm	1	1	3	5
7.	Kéztisztítólap	4	4	6	10
8.	Szegett háromszögletű kendő 100 × 100 × 41 cm	1	2	4	4
9.	Fóliakesztyű (pár)	1	1	2	2
10.	Ragtapas 2,5 cm × 1 m	1	1	–	–
11.	Ragtapas 2,5 cm × 5 m	–	–	1	1
12.	Ragtapas 5 cm × 5 m	–	–	–	1
13.	Biztosítótű 40 mm-es	2	4	8	8
14.	Háztartási 130 mm-es egyenes olló	1	1	1	1
15.	Jódpárna 1 ml-es ampulla	6	12	18	24
16.	Utasítás elsősegélynyújtásra	1	1	1	1
17.	Felhasználási füzet 40 lapos	1	1	1	1
18.	Tartalomjegyzék	1	1	1	1
19.	Tok az olló részére	1	1	1	1

IV. fejezet

Munkabaleset, kockázatértékelés, munkavédelmi eljárások

15. §

A munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések bejelentése, kivizsgálása és nyilvántartása

- (1) Minden balesetet jelenteni kell a munkáltató által kijelölt személynek – a Főtitkár által kijelölt személynek –, aki a sérült adatait, a baleset, sérülés körülményeit írásban, jegyzőkönyvben rögzíti a jelen szabályzat 1. számú függeléké szerint, valamint munkaképtelenséggel járó baleset esetén értesíti illetékes vezetőjét.
- (2) A munkaképtelenséggel járó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálni és nyilvántartásba kell venni. A vizsgálat megszervezése a munkáltató feladata.
- (3) Súlyos vagy halálos munkabaleset esetén a területileg illetékes munkavédelmi felügyelőség is értesítendő.

16. §

Munkavédelmi kockázatértékelés

- (1) A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és keverékekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására.
- (2) Az értékelés alapján olyan megelőző intézkedéseket szükséges hozni, amelyek biztosítják a munkakörülmények javulását. A munkavédelmi kockázatértékelés keretében kell elvégezni a munkavállalókat munkavégzésükkel összefüggésben, valamint a munkavégzés hatókörében tartózkodókat érő munkavédelmi kockázatok felmérését.

Veszélyeket jelenthetnek:

a) veszélyes anyagok és készítmények raktározása, tárolása, kezelése (külsős takarító cég által véletlenül elzáratlanul hagyott veszélyes anyagok)

b) az ún. „képernyős munkahelyek”

A kockázatértékelés módszeréről, és elvégzéséről külön Szabályzat rendelkezik.

17. §

Munkavédelmi eljárások rendje

- (1) A munkavédelmi tanácsadó cég által külön szerződésben foglaltak szerint 3 havonta munkavédelmi-tűzvédelmi bejárásra kerül sor, amelyen részt vesz a cég vezetője által megjelölt személy és a munkavédelmi tanácsadó.
- (2) A bejárás tárgya:
 - a) okmányok, oktatási napló, belső utasítások, bizonylatok ellenőrzése;
 - b) alkalmazás feltételeinek ellenőrzése (orvosi alkalmassági vizsgálat, új felvételesek oktatása stb.);
 - c) közlekedők rendje, ki-be járatok, vészkijárat szabádon tartása, közmű elzárók, tűzoltó készülékek, tűzcsap hozzáférhetősége;

- d) raktározás, tárolás rendje, biztonsága (a látogatók, vendégek, ügyfelek szempontjából is);
- e) a kockázatértékelés megállapításaiból adódó intézkedések állása.

- (3) A bejárásról készült jegyzőkönyv egy példányát a műszaki-munkavédelmi dokumentációk között egy irattartóban kell elhelyezni.

18. §

Alkoholszondás ellenőrzés

- (1) Alkoholos befolyásoltság gyanújának felmerülése esetén a foglalkoztatottat az illetékes szervezeti egység vezetője, annak távolléte vagy elérhetetlensége esetén a foglalkoztatott közvetlen felettese eltiltja a további munkavégzéstől.
- (2) Amennyiben ennek jogosságát a foglalkoztatott vitatja, akkor kerül sor alkoholszondás ellenőrzésre vagy laboratóriumi véralkoholszint-vizsgálatra. A szondáztatás vagy laborvizsgálat elrendelése során tekintettel kell lenni a foglalkoztatott személyiségi jogaira, valamint a pozitív vagy negatív eredmény (munka) jogi következményeire.

19. §

Záró rendelkezések

Jelen Szabályzat 2017. január 1-én lép hatályba.

A Szabályzat mellékletei:

- (1) sz. melléklet: Értelmező rendelkezések, fogalmak a Munkavédelmi Törvény alapján
- (2) sz. melléklet: Napló a munkavállaló előzetes munka- és tűzvédelmi oktatásáról
- (3) sz. melléklet: Napló a munkavállalók rendszeres munkavédelmi továbbképzéséről
- (4) sz. melléklet: Munkavédelmi oktatási tematika
- (5) sz. melléklet: Munkabaleset jelentése
- (6) sz. melléklet: Mentési terv
- (7) sz. melléklet: Anyagmozgatás- anyagtárolás (raktározás) munkavédelmi követelményei
- (8) sz. melléklet: A sérülékeny csoportok egészségét potenciálisan károsító, tiltást igénylő megterhelések
- (9) sz. melléklet: „Beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra”
- (10) sz. melléklet: Munkavédelmi érdekképviselő, érdekegyeztetés

Az orvosi egészségügyi vizsgálatok rendjének szabályozásával egyetértek.

.....
foglalkozás-egészségügyi orvos

MvSz. 1. sz. melléklet

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK A MUNKAVÉDELMI TÖRVÉNY ALKALMAZÁSÁBAN

1. **Baleset:** az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be, és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

2. **Munkabaleset:** az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Súlyos az a munkabaleset (bányászati munkabaleset), amely

- a) a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét veszítette), magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;
- b) valamely érzékszerv (vagy érzékelő képesség) és a reprodukációs képesség elvesztését, illetve jelentős mértékű károsodását okozta;
- c) orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;
- d) súlyos csonkulást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjja nagyobb részének elvesztését (továbbá ennél súlyosabb esetek);
- e) beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.

3. **Munkaeszköz:** minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve: az egyéni védőeszköz).

4. **Munkahely:** minden olyan szabad vagy zárt tér (ideértve a föld alatti létesítményt, a járművet is), ahol munkavégzés céljából vagy azzal összefüggésben munkavállalók tartózkodnak.

5. **Munkaképtelen:** az a munkavállaló, aki a balesettel vagy egészségkárosodással összefüggő és gyógykezelést igénylő állapota miatt munkát nem tud végezni, függetlenül attól, hogy erre az időtartamra táppénzben részesül vagy sem.

6. **Munkavállaló:** a szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy.

7. **Munkáltató:** a munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató. Munkáltatónak kell tekinteni a munkaerő-kölcsönzés keretében átengedett munkavállalót kölcsönvevőként foglalkoztatót, a kirendelt munkavállalót foglalkoztatót, a szakképzés keretében gyakorlati oktatást folytatót, valamint a más nem foglalkoztató, a munkáját kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozót a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelmére vonatkozó rendelkezések [9. § (2) bekezdés] tekintetében. A társadalmi munka esetén munkáltató a társadalmi munka szervezője.

8. **Szervezett munkavégzés:** a munkaviszonyban, köztisztviselői jogviszonyban, munkaviszony jellegű jogviszonyban, tanuló szerződés alapján, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, valamint a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka.

9. **Telephely:** a tevékenység (munkavégzés) gyakorlásának – a munkáltató székhelyétől különböző – helye, ideértve a munkáltató fióktelepét is.

10. **Újraindítás:** az olyan – munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett – munkaeszköz, technológia újbóli üzembe helyezése, amelyet műszaki okból egybefüggően 30 napot meghaladóan nem használtak, vagy amelyen teljes szét-szereléssel együtt járó javítási munkafolyamatot végeztek.

11. **Veszélyes:** az a létesítmény, munkaeszköz, munkafolyamat, technológia, amelynél a munkavállalók egészsége, testi épsége megfelelő védelem hiányában súlyos károsító hatásnak lehet kitéve.

12. **Veszélyes anyag:** minden anyag vagy készítmény, amely fizikai, kémiai vagy biológiai hatása révén veszélyforrást képviselhet, így különösen a

- robbanó,
 - oxidáló,
 - gyúlékony,
 - sugárzó,
 - mérgező,
 - maró,
 - ingerlő,
 - szenzibilizáló,
 - fertőző,
 - rákkeltő,
 - mutagén,
 - teratogén,
 - utódkárosító (beleértve a spontán vetélést, koraszülést és a magzat retardált fejlődését is),
- egyéb egészségkárosító anyag.

13. **Veszélyforrás:** a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben jelentkező minden olyan tényező, amely a munkát végző vagy a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyre veszélyt vagy ártalmat jelenthet.

Veszélyforrás lehet különösen:

- a fizikai veszélyforrás, ezen belül a
- munkaeszközök, járművek, szállító-, anyagmozgató eszközök, ezek részei, illetve mozgásuk, termékek és anyagok mozgása,
- szerkezetek egyensúlyának megbomlása,
- csúszós felületek,
- éles, sorjás, egyenetlen felületek, szélek és sarkok,
- tárgyak hőmérséklete,
- a munkahelynek a föld (padló) szintjéhez viszonyított elhelyezése,
- szintkülönbség,
- súlytalanság,
- a levegő nyomása, hőmérséklete, nedvességtartalma, ionizációja és áramlása,
- zaj, rezgés, infra- és ultrahang,
- világítás,
- elektromágneses sugárzás vagy tér,
- részecskesugárzás,
- elektromos áramköri vagy statikus feszültség,
- aeroszolok és porok a levegőben;
- a veszélyes anyag (lásd 12. pont);
- a biológiai veszélyforrás, ezen belül a
- mikroorganizmus és anyagcsereterméke,
- makroorganizmus (növény, állat);
- a fiziológiai, idegrendszeri és pszichés igénybevétel.

N A P L Ó

a munkavállaló előzetes munka- és tűzvédelmi oktatásáról

A oktatás időpontja:

Az oktatást végző neve, beosztása:

Az oktatás tárgya (részletesen):

Munkavédelem:

- 1993. évi XCIII. munkavédelmi törvény és egyéb jogszabályok rövid áttekintése.
- Munkavédelemmel kapcsolatos fogalmak Mvt. 87. §.
- Munkáltató és a munkavállalók jogai és kötelezettségei.
- Munkavégzés személyi és tárgyi feltételei.
- Munkaeszközök és egyéni védőeszközök ellenőrzési, használati kötelezettségei.
- Munkahelyi kockázatok és elhárításuk ismertetése. Anyagmozgatás, közlekedés a munkahelyen.
- Foglalkozás-egészségügyi szolgálat igénybevétele, munkaköri alkalmasság.
- Munkabalesetek és üzemi úti balesetek fogalma.
- Balesetek bejelentése, dohányzás szabályai
- Elsősegélynyújtó hely, eszköz és személy.
- Veszélyes anyagok, kémiai biztonság fogalma, kezelése, biztonsági adatlap.

Tűzvédelem:

- 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet OTSZ valamint az
- 1996. évi XXXI. Törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról ismertetése.
- Tűz (égés), tűzveszély fogalma, tűzvédelem fogalma.
- A legjellemzőbb tűzveszélyek: dohányzás és nyílt láng használata.
- A munkavállalók tűzvédelmi feladatai.
- A tűz- és kárjelentés tartalma.
- Tűz esetén tanúsítandó magatartás.
- Tűzveszélyességi és kockázati osztályok megállapítása, meghatározása.
- Villamos berendezések biztonságos üzemeltetése, tekintettel a hő hatására.
- Hordozható tűzoltó készülék ismertetése és gyakorlati használata.
- Menekülési útvonalak követelményei.
- Tűzoltó készülékek üzemeltetői ellenőrzés során az ellenőrző személy feladatai.

Nyilatkozat

Elismerem, hogy a tárgy szerinti továbbképzési anyagot meghallgattam, az elhangzottakat megértettem, a bemutatottakat megismertem. A tűzvédelmi előírások megtartását magamra nézve kötelezőnek elismerem, és mindezeket aláírásommal igazolom.

Oktatott neve	Munkaköre	Aláírása

Budapest, 20..... év hó nap

N A P L Ó
a munkavállalók rendszeres munkavédelmi továbbképzéséről

A továbbképzés ideje:

A továbbképzést végző neve, beosztása:

A továbbképzés tárgya (részletesen):

- 1993. évi XCIII. munkavédelmi törvény és egyéb jogszabályok rövid áttekintése.
- Munkavédelemmel kapcsolatos fogalmak Mvt. 87. §.
- Munkáltató és a munkavállalók jogai és kötelezettségei.
- Munkavégzés személyi és tárgyi feltételei.
- Munkaeszközök és egyéni védőeszközök ellenőrzési, használati kötelezettségei.
- Munkahelyi kockázatok és elhárításuk ismertetése. Anyagmozgatás, közlekedés a munkahelyen.
- Foglalkozás-egészségügyi szolgálat igénybevétele, munkaköri alkalmasság.
- Munkabalesetek és üzemi úti balesetek fogalma.
- Balesetek bejelentése, dohányzás szabályai
- Elsősegélynyújtó hely, eszköz és személy.
- Veszélyes anyagok, kémiai biztonság fogalma, kezelése, biztonsági adatlap.

Nyilatkozat

Elismerem, hogy a tárgy szerinti továbbképzési anyagot meghallgattam, az elhangzottakat megértettem, a bemutatottakat megismertem. A tűzvédelmi előírások megtartását magamra nézve kötelezőnek elismerem, és mindezeket aláírással igazolom.

S. sz.	Oktatott neve	Munkaköre	Aláírása
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Budapest, 20.....év.....hó.....nap

.....
 oktató aláírása

MUNKAVÉDELMI OKTATÁSI TEMATIKA

A Mvt. hangsúlyozza:

- A munkavállaló csak olyan munkával bízható meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmas, rendelkezik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal.
- A munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos elvégzéséhez megfelelő szakképzettségű és számú munkavállalót kell biztosítani.
- A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát.

A munkáltatónak oktatás keretében kell gondoskodnia arról, hogy a munkavállaló

- *munkába álláskor,*
- *munkahely vagy munkakör megváltozásakor,*
- *a munkavégzés körülményeinek megváltozásakor,*
- *a munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésékor*
- *új technológia bevezetésékor*

elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat, információt.

Különös figyelmet kell fordítani az ún. *első munkahelyes dolgozókra*, a rövid szakmai gyakorlattal rendelkezőkre, a diák munkát végzőkre, a társadalmi munkásokra, közmunkát, alkalmi munkát végzőkre. Egyik csoporttól sem várható el az, ami általában hasonló munkakörbe vagy munkahelyre került tapasztalt, gyakorlott munkavállalóktól. Az oktatás szóbeli és gyakorlati tárgyát és időtartamát a helyi viszonyok figyelembevételével, a munka jellegének és veszélyességének megfelelően differenciáltan úgy kell meghatározni, hogy a dolgozók a biztonságos munkavégzéshez szükséges *jártasságot és készséget megszerezzenek.*

Melyek a munkavédelmi oktatás formái?

A munkavédelmi oktatás lehet előzetes, ismétlődő (vagy rendszeres) és rendkívüli oktatás.

Az **előzetes oktatást** a munkakörben foglalkoztatás előtt kell megtartani: itt figyelemmel kell lenni a munkakör és a munkavégzés sajátosságaira, a munkavégzéshez szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek, jártasság megszerzésére.

Az **időszakos oktatás** célja az ismeretek szinten tartása, illetve a folyamatos munkavégzéshez szükséges új ismeretek átadása.

Az **ismétlődő munkavédelmi oktatás** célja tehát a már megszerzett elméleti ismeretek felújítása, és ha szükséges, a gyakorlati oktatás keretében elsajátítható tudnivalók felelevenítése, továbbá az eltelt időszak értékelése (pl. a balesetek, ellenőrzések, beszámolók tanulságai alapján) és a jövőbeni (munkavégzéshez kapcsolódó munkavédelmi) feladatok felvázolása.

Rendkívüli oktatást súlyos munkabaleset, rendkívüli esemény, súlyos üzemzavar esetén indokolt tartani, figyelemfelkeltés, tanulságok átadása céljából. A rendkívüli oktatás célja, hogy az előírt aktuális alkalmon túlmenően, tanulságos esethez kötődően alkalmas biztosítson egy súlyos baleset, rendkívüli esemény, üzemzavar, kvázi baleset (szerencsés véletlen okából sérülés nélküli súlyos esemény) megelőzési kérdéseinek, tanulságainak megbeszélésére. Indokolhatja az ilyen oktatás megtartását egy átfogó hatósági ellenőrzésből levonható következtetések elemző megtárgyalása.

Melyek a munkáltató kötelességei?

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében munkabiztonsági és a munkaegészségügyi szaktevékenység ellátására megfelelő szakképesítéssel rendelkező személyt biztosítani,
- a munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatainak teljesítése érdekében
 - a) a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott veszélyességi osztályhoz,
 - b) munkavállalói létszámhoz igazodóan
 - c) elegendő, de legalább a rendeletben megjelölt időtartamra és szakképesítési feltételekkel
 - d) köteles munkavállalót kijelölni vagy foglalkoztatni,
 - e) e személy részére valamennyi munkavédelemmel összefüggő információt megadni, és a szükséges tárgyi, szervezési feltételeket biztosítani.
- a jogszabályban meghatározottak szerint, a munkavédelmi üzembe helyezéshez; a soron kívüli ellenőrzéshez, a munkaeszköz, anyag, technológia, munkafolyamat megválasztásához; a munkakörnyezet kialakításához; az egészségkárosodást megelőző tevékenységhez; a hatásos védelem megteremtéséhez; az elsősegélynyújtás szervezeti kialakításához; minden munkavállaló egészségi alkalmasságának vizsgálatához; a kockázateértékeléshez; a megelőzési stratégia kialakításához és az egyéni védőeszközök juttatási rendjének kialakításához **foglalkozás-egészségügyi szolgálatot biztosítania** (szerződéssel vagy alkalmazással),
- a szükséges tájékoztatást és **utasításokat** kellő időben megadni a munkavállalónak,
- a szükséges tájékoztatást megadni a munkavédelmi szakembernek, foglalkozás-egészségügyi szolgálatnak, munkavédelmi képviselőnek,
- a **munkavédelmi** képviselő választásának lebonyolítását megszerveznie, a szükséges feltételeket biztosítania,
- ha a szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatottak száma kevesebb 50 főnél, és nem került sor munkavédelmi képviselő-választásra, a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel **tanácskozni**, elsősorban a következő kérdések-

- ben: a munkavédelmi feladatokat ellátó személy kijelölése-foglalkoztatása és tevékenysége, a munkavédelmi információk biztosítása és a munkavédelmi oktatás szervezése. A munkáltatónak munkavédelmi kérdésben intézkedésre jogosult személlyel kell képviseltetnie magát a tanácskozáson,
- **paritásos** munkavédelmi **testületet** szervezni és működtetni, ha a szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatottak száma eléri az ötven főt. A testületben egyenlő számban vegyenek részt a munkáltató és a munkavállalók képviselői. A munkáltatónak döntésre jogosult vezető állású személyt és a munkavédelmi feladatokat ellátó személyt delegálnia kell a testületbe. A testületnek legalább évente egyszer értékelnie kell a munkavédelmi helyzet és tevékenység alakulását,
 - rendszeresen **meggyőződni arról**, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket,
 - a munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével **megfelelő munkaeszközöket** biztosítani a munkavállalók részére,
 - új technológiák bevezetése előtt kellő időben meg tárgyalni a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel bevezetésük egészségre és biztonságra kiható következményeit; őket *tájékoztatni* arról, hogy a munkavégzéssel kapcsolatos munkáltatót terhelő feladatokat ki látja el,
 - **tájékoztatni** a munkabiztonsági szakembert és a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot, valamint a munkavédelmi képviselőt a kockázatértékelés és a munkavédelmi intézkedések tapasztalatairól a munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések nyilvántartásáról és bejelentéséről, valamint a hatósági ellenőrzések megállapításairól,
 - intézkedni arról, hogy a munkavállalók **tájékoztatást** kapjanak a munkahelyen fellépő súlyos és közvetlen veszélyeztetésről, beszüntessék a munkát és haladéktalanul biztonságos helyre távozzanak,
 - a tudomására jutott rendellenességet, illetve a munkavégzés biztonságával kapcsolatos bejelentést **haladéktalanul kivizsgálni**, a szükséges intézkedéseket megtenni,
 - intézkedni arról, hogy szükség esetén az elsősegély, az orvosi sürgősségi ellátás, a mentési és a tűzvédelmi feladatok ellátása érdekében haladéktalanul fel lehessen venni a kapcsolatot a külső szolgálatokkal, szervekkel, intézkedni veszélyhelyzet esetére, különösen a kiürítés módjára, valamint arra, hogy legyenek kijelölt és felkészített személyek a védelmi, veszélyelhárítási feladatok ellátására, álljanak rendelkezésükre a feladatuk biztonságos ellátásához szükséges egyéni védőeszközök,
 - **munkabaleset és foglalkozási megbetegedés** esetén az előírásoknak megfelelően eljárni,
 - biztosítani a védőeszközök rendeltetésszerű használhatóságát, védőképességét, a kielégítő higiénés állapotukat, a szükséges tisztításukat, karbantartásukat, pótlásukat,
 - a változó körülményekhez igazodóan megtenni a szükséges intézkedéseket a **munkakörülmények javítására**,
 - a **nemdohányzók védelme** érdekében megfelelő légcserével kialakított dohányzóhelyek (helyiségek) kijelöléséről.

Melyek a munkavállalók alapvető munkavédelmi kötelességei?

A munkavállalók lényeges munkavédelmi kötelezettségeit két törvény, a Mt. és a Mvt. szabályozza. Az Mt. „A munkavégzés szabályai” fejezete – munkavédelmi jellegű – munkáltatói kötelezettségeket fogalmaz meg a munkavégzéssel kapcsolatosan. Eszerint a munkavállaló köteles

- a) az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni és a munkaidejét munkában töltöni. A munkára képes állapot megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a munkavállaló rendelkezik-e a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismeretekkel,
- b) munkáját az elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és utasítások szerint végezni,
- c) munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, valamint általában olyan magatartást tanúsítani, hogy ez más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse, munkáját ne zavarja,
- d) a munkaviszonyra vonatkozó szabályban vagy a munkaszerződésben megállapított, a munkaköréhez kapcsolódó előkészítő és befejező munkákat – a törvényes munkaidőn belül – elvégezni.

A munkavállalóknak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő kötelezettségeit részletesen a Mvt. 60. §-a szabályozza.

Eszerint a munkavállaló csak

- a) a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban (kipihenten, alkoholtól, pszichotrop anyag és gyógyszer hatásától mentesen),
- b) a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával (ezen nemcsak az írásos belső szabályozás, hanem a munkahelyen elhelyezett feliratok és a munkát irányító személy szóbeli utasításai is értendők),
- c) a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát,
- d) a munkatársaival együtt kell működnie, és saját vagy más személy egészségét nem veszélyeztető módon kell végeznie a munkáját.

Továbbá a munkavállaló köteles:

- a munkavédelmi feladatokat ellátó személlyel és a foglalkozás-egészségügyi szolgálattal **együttműködni**,
- a munkáját úgy végezni, hogy ez saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse, a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződnie (az erre vonatkozó utasítás előírásai szerint, ha ilyen van), azt a rendeltetésnek megfelelően és a munkáltató utasítása (kezelési utasítás) szerint használni, a számára meg-

- határozott karbantartási feladatokat elvégezni (karbantartási utasítás szerint). A munkaeszközök tekintetében a szükséges ismeretek forrása a gyártói (forgalmazói) dokumentáció (használati utasítás, gépkönyv), amelynek követése az üzemeltető munkáltatónak is érdeke a garancia megtartása és a biztonságos használat miatt.
- A munkavállalónak a munkaeszközön elhelyezett figyelmeztető feliratokat is követnie kell. A feliratok jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az egyes gépekre kidolgozott harmonizált nemzeti szabványok már következetesen előírják, hogy a rendeltetésszerű használat mellett lehetséges veszélyekre, tiltásra vonatkozóan feliratokat kell elhelyezni a gépen a kezelőtérben, illetve a veszélyforrásnál,
 - a számára kiadott **egyéni védőeszköz** rendeltetésének megfelelően használni és tőle elvárható módon azt tisztítani. A juttatás belső rendjében kell meghatározni azokat az egyszerűbb karbantartási, tisztítási feladatokat, amelyek elvégzése egyszerűen **a munkavállalótól várható el**, egyúttal biztosítani is kell számára azokat az eszközöket, amelyek ehhez szükségesek,
 - a munkavégzéshez az egészséget és a testi épséget nem veszélyeztető **ruházatot** viselni.
 - Külön munkáltatói rendelkezés hiányában, a munkavállalónak olyan ruházatot kell viselnie a munkahelyen, amely a munkafeladatot tekintve munkavédelmi szempontból is elfogadható (különös figyelemmel a lábbelire),
 - a munkaterületen a rendet, a fegyelmet és a tisztaságot megtartani. Ez a három tényező fontos elemei a biztonságos munkakörülmények „humán” oldalának, hiányuk számos munkabalesetnél játszott szerepet,
 - a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges **ismereteket** elsajátítani (munkavédelmi oktatás, betanítás során) és azokat a munkavégzés során alkalmazni. A munkavégzéshez szükséges ismeretek fontos forrásai a munkáltató által kiadott munkautasítások. Az ismeretek megszerzésének további forrásai *a betanítás, a képzés és a munkavédelmi oktatás*,
 - a veszélyt jelentő **rendellenességről**, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart a tőle elvárható módon megszüntetni vagy erre intézkedést kérni a felettesétől. A munkahelyen keletkező **veszélyekről való azonnali tájékoztatási kötelezettség** nemcsak a munkáltatót terheli, hanem a munkavállaló által is teljesítendő követelményként jelenik meg. Amennyiben e kötelezettség nem terhelné kölcsönösen a munkahelyen tevékenykedő valamennyi felet, úgy a veszélyről, ártalomról, üzemzavarról stb. történő – az intézkedésre jogosultat vagy a veszélyeztetettet illető – tájékoztatás elmaradása, késedelme a szükséges munkavédelmi intézkedések késedelmével, hatékonysága csökkenésével és így az egészség és biztonság követelménye csorbulásával járna. A törvény szabályozása kinyilvánítja a munkavállalónak **a rendellenesség, üzemzavar megszüntetésére irányuló kötelezettségét** is.
 - a **balesetet**, sérülést, rosszulletet azonnal jelenteni. Az esemény észlelését azonnal követő jelentés teremti meg a gyors intézkedés lehetőségét, amellyel adott esetben további balesetek és a veszélyeztetés kiterjedése megelőzhető, illetve a gyors orvosi beavatkozás a súlyosan sérült személy életét mentheti meg.

A munkavállaló önkényesen nem kapcsolhatja ki, nem távolíthatja el és nem alakíthatja át a **biztonsági berendezéseket**. A munkabalesetek kivizsgálása során számos esetben megállapították, hogy kényelmi szempontból vagy teljesítménykényszer által vezérelve a gépkezelő kiiktatta, hatástalanította a gép biztonsági berendezését, aminek következtében súlyos munkabaleset következett be. Tipikus példa erre a veszélyes cselekedetre a hidegalakító szerszámgépeknél gyakran alkalmazott kétkesz indítók „kiékelése”, amely lehetőséget adott arra, hogy a gépkezelő egyik keze a ciklusindítás alatt felszabaduljon és benyúljon a szerszámtérbe a formázott munkadarabért, lerövidítve ezzel a műveleti időt.

Melyek a munkavállalók jogai?

A munkavállaló jogosult arra, hogy megkövetelje a munkáltatótól az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit, a veszélyes tevékenységhez a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt **védőintézkedések** meghozatalát. A munkavállaló megkövetelheti a munkáltatótól azt is, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez **szükséges** ismereteket, információt, betanulási lehetőséget kapja meg. Továbbá jogosult megkövetelni a munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszereléseket, **munka- és védőeszközöket**, az előírt védőitelt, tisztálkodószereket és tisztálkodási lehetőséget.

A munkavállaló felléphet az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeinek megvalósítása érdekében. Ezért, továbbá a munkáltató vélt mulasztása miatt tett bejelentéséért (pl. az ÁNTSZ városi intézetének tett bejelentésért) hátrányt nem szenvedhet a munkáltatótól. Ez a védelem egyúttal megilleti a munkabiztonsági szaktevékenységet ellátó személyt és a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot is.

A munkavállaló jogosult (de nem köteles) **megtagadni a munkavégzést**, ha azzal saját életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, továbbá **köteles megtagadni** olyan munkáltatói utasítás végrehajtását is, amellyel másokat veszélyeztetne súlyosan. Közvetlen és súlyos veszélyeztetésnek minősül különösen a szükséges védőberendezések, egyéni védőeszközök hiánya vagy működésképtelensége.

Az Mvt. módosított 62. §-a kimondja, hogy a **munkavállalót nem érheti hátrány** a munkavégzés munkavédelmi követelményeinek érvényre juttatása érdekében tett fellépéséért.

A munkavállalónak az előírt **orvosi**, illetve **pályaalkalmassági vizsgálaton** részt kell vennie.

A munkavállalóknál **előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot** kell végezni

- a munkavégzés megkezdését megelőzően;
- a munkakör (munkahely) megváltoztatása előtt, ha a munkavállaló fizikai munkát végez, fiatalkorú, új munkakörbe kerül, vagy a munkahelyen a korábnál nagyobb (eltérő) jellegű megterhelésnek lesz kitéve.

Milyen munkával bízhatja meg a munkáltató a munkavállalót?

A munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy

- a munkavállalója csak olyan munkát végezzen, amelynek ellátására *egészségileg alkalmas* (erről előzetes, egyes munkakörökben időszakos orvosi, illetve pályaalakmassági vizsgálat dönt),
- és rendelkezék a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és gyakorlattal.

A balesetek elkerüléséhez lényeges, hogy

- a munkát elegendő számú munkavállalóra bízák,
- munkavállaló egyedül veszélyes munkafolyamatot ne végezzen,
- és a munkavégzésnél mindig legyen kijelölt irányító.

Mi a kockázatértékelés tartalma?

A veszélyek elkerülése (csökkentése) érdekében a munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. Az értékelés alapján olyan **megelőző intézkedéseket** szükséges hoznia, amelyek biztosítják a munkakörülmények javulását, beépülnek a munkáltató valamennyi irányítási szintjén végzett tevékenységbe.

A **megelőző intézkedések** lényege a következő:

- *a veszélyek elkerülése*: Olyan műszaki, technológiai és szervezési megoldásokat kell alkalmazni, amelyek nem okoznak veszélyt.
- *a nem elkerülhető veszélyek értékelése*: A kockázatértékelés elvégzésének kötelezettségét határozza meg.
- *a veszélyek keletkezési helyükön történő leküzdése*: A veszélyeket ott kell megszüntetni, ahol keletkeznek.
- *az emberi tényező figyelembevétele a munkahely kialakításánál, a munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál, különös tekintettel az egyhangú vagy kötött ütemű munkavégzés időtartamának mérséklésére, illetve káros hatásának csökkentésére, a munkaidő beosztására*: Pl. képernyős munkahelyek ergonómiai követelményeknek megfelelő kialakítása, képernyős munkavégzés esetén a pihenőidő, és rövidített munkaidő biztosítása.
- *a műszaki fejlődés eredményeinek alkalmazása*. A munkavállalók védelme, a termelés gazdaságosságának és színvonalának javítása érdekében szükséges és elvárható a korszerűbb technológiai folyamatok, műszaki megoldások alkalmazása.
- *a veszélyes helyettesítése veszélytelenel vagy kevésbé veszéllyel*. Pl. maró tulajdonságú tisztítószer helyett olyan anyag alkalmazása, amely nem rendelkezik e tulajdonsággal, ha ez nem megoldható, olyan szer kiválasztása, amely az eredetileg használt anyaghoz képest kevésbé maró hatású.
- *egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítása, amely kiterjed a munkafolyamatra, a technológiára, a munkaszervezésre, a munkafeltételekre, a szociális kapcsolatokra és a munkakörnyezeti tényezők hatására*.
- A vállalkozás – tevékenységi jellegén alapuló, azok kockázatait figyelembe vevő – munkahelyi egészségi és biztonsági fejlesztésének irányát és időbeni lefolyását meghatározó, a kockázatértékelés megállapításaira épülő, a kereskedelmi és termékfejlesztési követelményekkel összhangban lévő terv.
- *a kollektív műszaki védelem elsőbbsége az egyéni védelemhez képest*: A műszaki megelőzési intézkedések elsődleges alkalmazásának kötelezősége az egyéni védőeszközökkel szemben. Pl. állványzaton a meghatározott szerkezetű korlát kiépítése és használata, a zuhanásgátló egyéni védőeszköz kizárólagos alkalmazásával szembe.
- *a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő ellátása*: A megfelelő, időben kiadott utasítások, tájékoztatások, információk átadása, amelyekkel biztosítható ez egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzés.

A kockázatértékelés fő céljai:

- a megteendő intézkedések meghatározása és fontossági szempontból történő rangsorolása,
- a kockázatok elhárítása, illetve elfogadható mértékűre csökkentése.

Az egyéni védőeszközök:

A rendelet az egyéni védőeszközöket **három kategóriába** sorolja a védelmi szint, a védelmi szint megítélhetősége, valamint a védelmi szint és a rendeltetés összhangja, illetőleg a megjelenési forma szerint.

Az EK-megfelelőségjelölést valamennyi védőeszközön kötelező elhelyezni. A védelmi képességre utaló piktogramokat a honosított harmonizáló szabványok tartalmazzák.

EK-megfelelőség jelölés

A védőeszközökön feltüntetett EK-megfelelőségjelölés azt fejezi ki, hogy a védőeszköz megfelel az alapvető követelményeknek és a honosított harmonizált szabványoknak, illetőleg az alapvető követelményeknek megfelelő műszaki megoldásoknak. Lényeges, hogy a munkáltatónak **természetben kell biztosítania** az egyéni védőeszközt, arra pénzbeli vagy más megváltást nem adhat. A védelmet a **munkavégzés környezetében tartózkodók** számára is biztosítani kell, ezért a munkáltatónak gondoskodnia kell pl. a munkahelyen tartózkodó látogatók, szolgáltatást igénybe vevő, ellenőrzést végzők egyéni védőeszközzel ellátásáról is.

Mi a munkáltató szabályozási kötelezettsége az egyéni védőeszközök biztosításához?

A munkáltató köteles az egyéni védőeszköz-juttatás belső rendjét írásban meghatározni. Az egyéni védőeszköz juttatás rendjének meghatározása **munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység**.

A szabályozáshoz szükséges az, hogy előzetesen a munkáltató felmérje azokat a munkafolyamatokat, technológiákat, munkaeszközöket, anyagokat munkahelyenként és munkakörönként, amelyeknél az egészséges és biztonságos munkavégzéshez egyéni védőeszközt kell biztosítani, pontosítsa a veszélyforrásokat és a veszélyeztetés mértékét. Az erre irányuló vizsgálatokat (többnyire a méréseket, pl. zajmérést, légszennyezettség-mérést) minden esetben meg kell ismételni, ha a felméréshez képest a munkakörülményekben változás következett be, pl. új anyagot vagy munkaeszközt vesznek használatba. A veszélyfeltárás után a szóba jöhető egyéni védőeszköz választékból ki kell választani a körülményekhez legalkalmasabb eszközöket. A védőeszköznek – jogszabályban meghatározottak szerint – rendelkeznie kell megfelelőségi nyilatkozattal, illetve megfelelőségi tanúsítvánnyal. A munkavállaló köteles az egyéni védőeszközöket **rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban** tartani, biztosítania kell azok védőképességét, egészségügyi szempontból megfelelő állapotukat, gondoskodnia kell azok tisztításáról, karbantartásáról és pótlásáról. Az elhasznált, sérült egyéni védőeszközöket, melyek elvesztették védőképességüket, selejteznie kell, figyelemmel arra, hogy egyes védőeszközök (pl. légzésvédő eszközök) **veszélyes hulladékként** kezelendők. Lényeges, hogy a munkáltató a munkahelyi ellenőrzési rend keretében rendszeresen ellenőrizze az egyéni védőeszközök rendeltetésszerű használatát.

- azokkal a munkavállalókat ellátni, és
- használatukat megkövetelni.

Lényeges, hogy a munkáltatónak **természetben kell biztosítania** az egyéni védőeszközt, arra pénzbeli vagy más megváltást nem adhat. egyéni védőeszköznek nincs kihordási ideje, hiszen az a védelmi képességtől és nem „szavatosságtól” függ.

Munkabaleset az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Melyek a munkáltató alapvető feladatai a munkabaleset bekövetkezésekor?

A munkáltató elsődleges feladata a bejelentett, illetve tudomására jutott balesetről állást foglalni: az munkabaleset-e vagy sem. Továbbá a munkabalesetet **be kell jelentenie, ki kell vizsgálnia** és a munkabaleset bekövetkezését követően köteles haladéktalanul **nyilvántartásba kell vennie**. A munkabaleset bekövetkezésétől számított 3 év után a munkáltató nem köteles a munkabalesetet bejelenteni, kivizsgálni és nyilvántartásba venni.

Az a munkáltató köteles a munkabaleset kivizsgálására, bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó előírásokat teljesíteni, amely (aki) a sérültet szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatja.

Ha a munkabaleset tanulót, hallgatót a szakképesítése megszerzéséhez szükséges gyakorlati képzés során nem a nevelési, oktatási intézményben éri, munkáltatón az őt foglalkoztatót kell érteni. Ettől az intézmény és a foglalkoztató szerződésben eltérhet. A foglalkoztató munkáltató minden munkabaleset esetén köteles erről a nevelési, oktatási intézményt értesíteni, és annak a kivizsgálásban való részvételét lehetővé tenni.

Hogyan és mikor kell kivizsgálni a munkabalesetet?

A munkáltatónak a munkaképtelenséget okozó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia és a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben kell rögzítenie. A munkaképtelenséget nem eredményező munkabaleset körülményeit is tisztázni kell, és annak eredményét nyilvántartásba kell venni. A munkáltatónak lehetővé kell tennie a munkavédelmi képviselő részvételét a munkabaleset kivizsgálásában.

A munkáltatónak minden bejelentett, illetve tudomására jutott balesetről meg kell állapítania, hogy azt munkabalesetnek tekintheti-e. Ha nem tekinti munkabalesetnek, akkor erről és a jogorvoslat lehetőségéről a sérültet, halálos baleset esetén a hozzátartozót értesítenie kell. A munkabalesettel kapcsolatban a munkavállalót kár érheti.

A munkáltató vétkesség nélkül, teljes mértékben felelős az ilyen kárért, azonban ettől mentesülhet,

- ha a kárt a munkáltató működési körén kívül eső elháríthatatlan ok okozta, vagy
- ha kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

A munkáltatónak nem kell megtérítenie a kárnak azt a részét, amelyet a munkáltató vétkes magatartása idézett elő.

Elsősegélynyújtás:

A munkáltató köteles gondoskodni a munkahelyi elsősegélynyújtás tárgyi, személyi és szervezési feltételeinek megteremtéséről a munkahelyen, annak jellegének, elhelyezkedésének, a veszélyforrásoknak, a munkavállalók létszámának, a munka szervezésének megfelelően.

Ennek keretében szükséges, hogy minden munkahelyen és műszakban legyen jelen kiképzett elsősegélynyújtó és legyen elsősegélynyújtó felszerelés.

Néhány jellemzően előforduló veszélyhelyzet és az ellenük való védekezés:

- a sietés, rohanás mindig veszélyt jelent, főleg sarkoknál, fordulóknál.
- Az ajtók hirtelen nyitása sok balesetet okoz. Soha ne „robbanj át” egy tőled elfelé nyíló ajtón! Egy feléd nyíló ajtót mindig óvatosan és nem mereven, hanem lazán előre nyújtott kézzel, ujjakkal közelíts meg!
- széken ülve hintázni veszélyes!
- polcokra, állványra rakodás közben soha ne álljunk azokra vagy más nem arra a célra kialakított eszközre, használjunk megfelelő állapotú létrát, fellépőt,
- leeső, lesodort tárgyak fokozott veszélyt jelentenek,
- mindig figyeljünk az asztalon történő tárolásra,
- a szabálytalanul felhalmozott, tárolt dobozok veszélyt jelentenek a dolgozókra,
- ún. nedves helyiségekben, frissen felmosott helyeken, nedves időben a közlekedő folyosókon számítani kell elcsúszásveszélyre,
- közlekedési útvonalakon átvezetett kábelek botlásveszélyt jelentenek,
- a munkahely elrendezése (munkakörnyezet) feleljen meg a követelményeknek,
- villamos berendezést soha ne a kábelnél, hanem a csatlakozónál húzzuk ki,
- elektromos árammal működő berendezés használatát megelőzően mindig győződjünk meg annak épségéről,
- minden munkakezdés előtt szemrevételezéssel ellenőrizzük a munkavégzéshez használt eszközöket, szerszámokat. Csak hibátlan eszközökkel lehet biztonságosan munkát végezni.

Létra, fellépő használata:

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez az üzletben EN 131 szabványnak megfelelő létrák kerültek biztosításra. Bár nagy erő kifejtést igénylő munkavégzésre nem használható de gyakori alkalmazása miatt fontos segédeszköz a létra.

A kétágú létrát támasztó létraként használni nem lehet, hossza legfeljebb 5 m lehet, és szétcsúszás ellen biztosítani kell.

Soha ne használjon hibás létrát vagy fellépőt.

Soha ne használj olyan létrát, ami nincs ellátva csúszás elleni védőtalppal, rögzítéssel!

Veszélyes vegyi készítmények:

- ismerd meg az általad használt veszélyes anyagok, vegyi készítmények biztonságos használatára vonatkozó szabályokat (biztonsági adatlap, „R” és „S” mondatok), milyen hatással lehetnek a használóra, hogyan kell elsősegélyt nyújtani, ha mégis baleset történne.

Veszélyes anyagot mindig elzárt helyen kell tárolni!

A veszélyes vegyi készítményekkel kapcsolatos biztonsági szabályokat a feltüntetett „R” és „S” mondatok határozzák meg.

R mondat, mint *rizikó* a veszélyeit jelenti, S, mint *safety* a biztonsági intézkedést jelenti.

Például:

R mondatok:

R 31 Savval érintkezve mérgező gázok képződnek

R 38 Bőrizgató hatású

R 41 Súlyos szemkárosodást okozhat

S mondat:

S 26 Ha szembe kerül, bő vízzel azonnal ki kell mosni

S 39 Szem-/arcvédőt kell viselni

BIZTONSÁGI ADATLAP

Veszélyes anyag, készítmény azonosítására, veszélyességre, kezelésre, tárolásra, szállításra, hulladékkezelésre, valamint az egészséget nem veszélyeztető munkavégzés feltételeire vonatkozó dokumentum.

A biztonsági adatlapon szerepel:

- Anyag- és cégmegjelölés
- Összetétel, alkotórészek
- Lehetséges veszélyek
- Elsősegélynyújtási intézkedések
- Tűzoltási intézkedések
- Kezelés, raktározás
- Védőintézkedések, védőfelszerelés
- Fizikai és kémiai tulajdonságok
- szállítás

A munkakörnyezetben megfelelő rend és tisztaság esetén megelőzhetők egyes baleseti veszélyhelyzetek a legkisebb rendellenességet, hibát is azonnal jelenteni kell, hogy ne jelentsen balesetveszélyt!

A roszullét, sérülés esetén a sérültet elsősegélyben kell részesíteni, majd a munkahelyi vezetőt haladéktalanul tájékoztatni, a balesetre vonatkozó adatokat a munkabaleseti nyilvántartó füzetbe rögzíteni kell.

– dohányzásra vonatkozó szabályokat a munkavállalóknak be kell tartani. Kizárólag a kijelölt dohányzóhelyeken lehet dohányozni, ellenkező esetben az erre feljogosított hatóság bírsággal sújthatja a tilos helyen dohányzót. Munkáltató a dohányzó munkavállalók részére biztosítja a kijelölt dohányzóhelyet.

Kézi anyagmozgatás

Munkavégzés során jelentkező veszélyek:

- teher leejtése, kézből kicsúszása, lábra ejtése,
- szállítás közben a kézben tartott teher személynek, tárgynak ütközése,
- járófelület hibája miatt botlás, elesés,
- súlynorma feletti súly emeléséből adódó sérülés veszélye.

A nagy tömegű teher emelése, szállítása jelentős fizikai megterhelést jelent a dolgozóra nézve, ezért jogszabályban kerültek meghatározásra a kézi anyagmozgatás szabályai.

MvSz. 5. sz. melléklet

MUNKABALESET JELENTÉSE

Baleset időpontja: 20... év, hó, nap, óra, perc

Sérült neve:

Anyja neve:

TAJ-száma:

Születési hely, idő:

Állampolgársága:

Lakóhelye:

Munkáltató adószáma:

Baleset helyszíne:

Tanú(k) neve:

Baleset körülményeinek leírása:

.....

Sérült ellátására tett intézkedések:

.....

A sérült folytatta-e a munkát: igen nem

Bejelentést végző neve, beosztása:

A baleset bejegyzése a munkabaleseti naplóba megtörtént-e: igen nem

Dátum:

.....
aláírás

MvSz. 6. sz. melléklet

MENTÉSI TERV

A mentési terv határozza meg a megszokott, zavartalan tevékenységtől eltérő helyzeteket, ezen helyzetekben alkalmazandó eljárásokat, kárelhárításokat, használandó eszközöket.

1. Rendkívüli események, elsődleges teendők

- a) Tűzeset: a Tűzvédelmi Szabályzatában (Tűzvédelmi Intézkedési Tervben) és a Bombariadó tervben foglaltak szerint kell eljárni!
- b) Közműellátásban történő zavarok: a vezető vagy helyettese tájékozódjon, hogy a közműellátás zavarai (áramkimaradás, vízellátás megszűnése, gázszolgáltatás zavara) csupán a létesítményt érintik, vagy területi ellátási problémák vannak.
- c) Bombariadó: a Főosztályvezető vagy a helyettese feladata a látogatók, vendégek pánikmentes tájékoztatása, a kiürítés megkezdése.

2. Alkalmazandó eljárások, használandó eszközök:**a) Tűzeset: Tűzvédelmi Szabályzat előírásai szerint!**

Tűzjelzés megtétele a tűzoltóság felé.
Kézi jelzésadó használata
Kihelyezett kézi tűzoltó készülékek használata
Pánikmentes riasztás, evakuálás és mentés megkezdése.

b) Közműellátásban történő zavarok:

Létesítményen belüli esetben ugyanazon személyek értesítendőek, akik a megfelelő szakember bevonásával az ellátás zavarait megszüntetik.

Bombariadó:

Ha tudomásukra jutott, hogy az épületben vagy annak egy részében bombát helyeztek el, abban az esetben haladéktalanul értesíteni kell:

- MTA LGK gondnokságot
- portaszolgálatot, a további riasztást ők folytatják majd.

Gondnokság feladata:

- leállítják a lifteket, felvonókat, szakaszolják a víz-, gázközműveket
- telefonközpontot értesíti, hogy technikai okokra hivatkozva ne kapcsoljon további hívásokat
- áramtalanítani tilos!

Portaszolgálat feladata:

- rendőrség értesítése a 105 vagy a 112-es hívószámon
- a riasztási tervben szereplő személyeket értesíti
- biztosítja a kapuk szabad nyitását, a benntartózkodók zavartalan menekülését elősegítve
- fogadja a rendőrség, tűzszerészek embereit, kellő segítségnyújtás mellett

Rendezvények esetén:

A rendezvényszolgálat dolgozói minden épp folyó rendezvényt megszakítanak, és biztosítják a zavartalan, pánikmentes evakuációt.

Dolgozók általános feladatai – kötelezettségei:

- helyiségeket bezárni tilos
- értéktárgyakat vegyék magukhoz
- pán céltárgyakat, szobákat, széfeket bezárni
- kulcsokat le kell adni a portán
- legrövidebb és legbiztonságosabbnak tűnő útvonalon az épület elhagyása
- kijelölt gyülekezési hely: Nádor utca

Éjszaka, munkaszüneti napon követendő szabályok:

- rendőrség értesítése
- benntartózkodó személyek eltávolítása
- gondnokság vezetőjének értesítése

Ezen feladatok ellátása után az épület előtt kell várni a beavatkozó rendőröket, tűzszerészeket.

Lényeges a gyors, pontos információ a vezetés felé, a szomszéd üzletekben, telephelyen, lakóépületekben lakók és a dolgozók tájékoztatása.

Az értesítést követően a hatóság rendelkezése szerint kell eljárni!

Az intézmény illetékeseinek riasztása, tűz- és bombariadó esetén a Nádor irodaház területén:

Vargáné Kovács Erika	Gondnok (MTA LGK)	06-30-313-3680
Faragó Csaba	Üzemeltetési osztályvezető (MTA LGK)	06-20-929-1145
St. Florian Zrt.	Munka- és tűzvédelmi szolgáltató	06-1-273-0075

Az intézmény illetékeseinek riasztása, tűz- és bombariadó esetén a Székház területén:

Heltainé Hegedűs Dorottya	Gondnok (MTA LGK)	06-30-313-7215
Faragó Csaba	Üzemeltetési osztályvezető (MTA LGK)	06-20-929-1145
St. Florian Zrt.	Munka- és tűzvédelmi szolgáltató	06-1-273-0075

ANYAGMOZGATÁS-ANYAGTÁROLÁS (RAKTÁROZÁS) MUNKAVÉDELMI KÖVETELMÉNYEI**Anyagmozgatás****Általános követelmények**

Anyagok mozgatásának megkezdése előtt meg kell győződni arról, hogy a szállítandó anyagok, tárgyak vagy azok csomagolási módja, illetőleg mozgatása nem veszélyezteti-e a dolgozók egészségét, testi épségét

Amennyiben a rakodást végzők, illetve a rakodás közvetlen környezetében tartózkodók biztonsága szükségessé teszi, a veszélyeztetett területekre való bejutást meg kell akadályozni, és figyelmeztető táblát kell elhelyezni.

A mozgatott tárgyak biztonságos megfogási lehetőségeiről (pl. fogantyúk, fülek kialakítása, alátétre helyezés) gondoskodni kell, vagy erre a célra megfelelő segédeszközt kell biztosítani.

Tárgyak lerakásánál, megemelésénél a rakodási technológiát meg kell határozni.

Azonkál az anyagmozgatási munkáknál, illetve eszközöknél, ahol a kézsérülés veszélye fennállhat, gondoskodni kell a kéz védelméről.

Anyagokat, tárgyakat úgy kell szállítani, hogy közben ne veszélyeztessék sem a szállítást végzőket, sem a környezetben levőket.

A szállítóeszközön végzett munkáknál (rakodás, javítás stb.) a szállítóeszközt elmozdulás ellen biztosítani kell.

Szállítóeszközön a le- és felrakodást úgy kell végezni, hogy annak stabilitását e munka ne veszélyeztesse. Ha ez nem biztosított, akkor rakodás előtt a veszélyeztetett oldalon alátámasztást kell alkalmazni.

A szállítóeszközre felrakott rakomány terjedelme csak akkor lehet, mint amennyit a biztonságos szállítás lehetővé tesz.

A szállítóeszközt úgy kell megrakni, illetve a terhet úgy kell rajta elhelyezni, hogy a rakomány súlypontja minél mélyebben legyen. A súlyosabb tárgyakat alul, a könnyebbeket felül kell elhelyezni. Egytengelyes szállítóeszközöknél a teher súlypontja a tengely fölé, illetve annak közelébe essék. A szállítóeszköz kezelőjét a rakomány a szabad kilátásban ne akadályozza.

Egészségre ártalmas, porzó anyagok göngyölegeinek kibontási és ürítési módját úgy kell kialakítani vagy megszervezni, hogy az a dolgozók egészségét ne veszélyeztesse.

Porzó anyagok szállításánál a porzást, a zárt rendszerekből a por- és gázkiáramlást meg kell akadályozni.

Tűz- és robbanásveszélyes anyagok rakodásakor a vonatkozó tűzrendészeti előírások az irányadók.

Folyékony, képlékeny halmazállapotú anyagokkal nyitott edényt, ládát, tartályt stb. szállításkor csak olyan mértékben szabad megtölteni, hogy szállítás közben a kilocsban, kiömlés veszélye ne álljon fenn.

A villamos hálózatról táplált szállítóeszközöket, gépeket, berendezéseket elhelyezés, áthelyezés, elmozdítás, javítás, karbantartás és az üzemeltetés szüneteltetésének idejére feszültségmentesíteni kell. Amennyiben a szállítóeszközök, berendezések a hálózathoz dugaszolóval csatlakoznak, és munka közben elmozdítás, áthelyezés szükséges, úgy a dugaszolóval történő feszültségmentesítést és a feszültség alá helyezést a felelős vezető által kijelölt dolgozó is végezheti. A kábelek sérülésmentes elhelyezéséről gondoskodni kell.

Olyan járműveknél, berendezéseknél, amelyeknél statikus villamos feltöltődés lehetősége áll fenn, gondoskodni kell a feltöltődés megelőzéséről.

Anyagtárolás**Általános követelmények**

Anyagokat terjedelmük, fajtájuk, alakjuk, súlyuk, mennyiségük, egyéb fizikai és vegyi tulajdonságuk, egymásra hatásuk, továbbá a környezetből adódó behatások (pl. rázkódás, rezgés, vegyi, fény), a tárolóhely megengedhető maximális teherbírása és a tűzrendészeti előírások figyelembevételével veszélymentesen kell tárolni.

Raktárakban, állványokon, polcokon a legnagyobb megengedhető terhelhetőséget fel kell tüntetni.

Kézi rakodás esetén a rakodási magasságot a tárolandó anyagok, tárgyak megfogási lehetőségétől és a dolgozók megengedhető terhelhetőségétől függően a mindenkori rakodószinttől számítva kell meghatározni.

Különböző méretű, illetve különböző súlyú tárgyak felhalmozásánál alul kell a nagyobb méretű, illetve súlyú, és felül a kisebb méretű, illetve súlyú darabokat elhelyezni. Zárt vagy fedett helyiségben történő tárolás esetén a tárolt anyag tulajdonságát, a tárolás módját, az anyag minőségét, az ott végzett munkát és a levegő szennyezettségének mértékét, továbbá a vonatkozó előírásokat is figyelembe véve, hatáson szellőzést kell biztosítani.

Anyagok egymáson való tárolása esetén, ha szabályos egymásra rakással az eldőlés-, elgurulásmentes tárolás nem biztosítható, kötések, sorok közé helyezett alátéteket (palló, lécs stb.), kötésbe rakott támasztómáglyákat, kiékeléseket kell alkalmazni.

A tárolt anyagok szétgurulásának megakadályozására, erre a célra szolgáló eszközöket, ékeket stb. kell biztosítani.

Az alátétek, ékek stb. a várható igénybevételnek ellenállók legyenek.

Az anyagok szállítására szolgáló göngyölegeket, hordókat, ládákat, csomagolásmódokat általában úgy kell megválasztani, hogy azok a szállítás, tárolás közben várható igénybevételeknek feleljenek meg, a szállítás, tárolás biztonságát ne veszélyeztessék.

Az anyagok csomagolását a célra megfelelő segédeszközzel, szerszámmal (ládabontó, nem hegyes kés, olló) kell megbontani, levenni, majd eldőlés mentesen tárolni.

Anyagok, tárgyak tárolásánál biztosítani kell azok veszélymentes lerakásának és elszállításának lehetőségét.

Sérült anyagot, göngyöleget a rakatokban elhelyezni nem szabad, tárolásukról külön kell gondoskodni.

Olyan anyagokat, amelyekből hegyes, éles részek állnak ki, tárolás előtt ezektől mentesíteni kell, vagy veszélymentes tárolási módjukat kell biztosítani.

Egészségre káros, robbanás- vagy tűzveszélyes stb. tárolt anyagok mellett táblán fel kell tüntetni az anyag pontos megnevezését, tűzveszélyességi osztályba tartozását, tulajdonságát, a kezelésre, az egyéni védőeszközökre és a veszély esetén szükséges tennivalókra vonatkozó előírásokat.

Minden göngyöleg (tartály, edény stb.) csak olyan anyaggal tisztítható, amely a göngyöleg tartalmával nem lép robbanásveszélyes reakcióba.

Az olyan anyagok, amelyek vízzel vagy a levegő nedvességtartalmával reakcióba lépnek, és ezáltal bárki biztonságát vagy egészségét veszélyeztethetik, csak légmentesen is lezárt göngyölegben szállíthatók és tárolhatók.

A göngyölegek (tárolóedények stb.) biztonsági követelményeire értelemszerűen az anyagmozgatási részben foglaltak az irányadók.

A „veszélyes készítményeket” a rajtuk lévő veszélyjelkép, a jelölések („R” mondat, „S” mondat), ill. a „Biztonsági adatlap” tartalma szerint kell kezelni.

A biztosított vegyszerálló kesztyűket használva, fel kell itatni a kiömlött anyagot.

A szennyezett területet felmosni, szükség esetén fertőtleníteni szükséges.

A szennyezett anyagot veszélyes hulladékként kell kezelni, gyűjteni, tárolni. elszállításáról minden esetben „SZ” jegyet kell kérni.

Maró vagy mérgező hatású anyagok

Maró vagy mérgező hatású folyadékot csak az erre a célra szolgáló ép, lezárt, törés ellen védett edényben, fajtánként csoportosítva, tartalmukat megjelölve, elkülönítve, elzárható helyen szabad tárolni. Be kell tartani a vonatkozó előírásokat.

Fotólaborban használt anyagok: ezen anyagok mellett a biztonsági adatlapokat és a szükséges egyéni védőeszközöket ki kell helyezni. Tárolásuk csakis a tűz- és környezetvédelmi, valamint a munkabiztonsági előírásoknak megfelelő lehet!

Ni	T	O	F	
 Irritativ	 Méregző	 Tűzveszélyes	 Tűzveszélyes	 F Tűzveszélyes
+	—	—	+	 O Tűzveszélyes
+	—	+	—	 T Méregző
+	+	—	—	 Ni Irritativ

– nem tárolhatók együtt

0 csak különleges intézkedések esetén tárolhatók együtt

+ együtt tárolhatók

A hát-, derék- és deréktáji sérülések kockázatát megnövelő általános tényezők

1. A teher jellemzői

A teher kézi mozgatása elsősorban akkor jelentheti hátsérülés kockázatát, ha a teher

- túl nehéz vagy túl nagy,
- nem kézre álló vagy nehéz fogni,
- instabil vagy tartalma elmozdulhat,
- olyan módon helyezkedik el, hogy annak mozgatása során nincs lehetőség a törzs közelében történő elhelyezésére, vagy a törzs hajlításával vagy elfordításával lehet tartani, illetve mozgatni,
- körvonalai (felszíne) vagy halmazállapota (állaga) miatt valószínű, hogy a munkavállaló sérülését okozza ütközés esetén.

2. Szükséges fizikai erő kifejtés

A fizikai erő kifejtés elsősorban hátsérülés kockázatával akkor járhat, ha a tehermozgatás

- túl megerőltető,
- csak a törzs elcsavarodásával kivitelezhető,
- a teher hirtelen elmozdulhat,
- a test labilis helyzetében következik be,
- ha nem kerülhető el, hogy előrehajolt helyzetben történjék az emelés.

3. A munkakörnyezet jellemzői

A munkakörnyezet jellemzői a hátsérülés kockázatát növelhetik, ha

- nincs elég hely, különösen a függőleges irányban a teher mozgatásához,
- a padozat vagy munkavégzés szintje változó, emiatt a terhet különböző szinteken kell mozgatni,
- a padozat vagy a láb megtámasztása labilis,
- a hőmérséklet, a páratartalom vagy a szellőzés nem megfelelő.

4. A tevékenység követelményei

Elsősorban a hátsérülés kockázatával jár a tevékenység, ha az alábbiak közül egy vagy több feltétellel jár együtt:

- főként a gerincet érintő túl gyakori vagy túl hosszán tartó fizikai erő kifejtés,
- a testi pihenési vagy a regenerációs periódus elégtelen,
- az emelési, lerakási vagy továbbítási távolságok túlzottak,
- a munkaritmust olyan folyamat szabja meg, amelyet a munkavállaló nem változtathat meg.

A munkáltató műszaki, illetve szervezési intézkedések megvalósításával

Kiküszöböli a kézi tehermozgatást, ha ez nem oldható meg akkor a tevékenységgel járó kockázatot a lehető legkisebbre csökkenti.

Ha a munkavállalók részéről súlyos terhek kézi mozgatása nem kerülhető el, a munkáltató a munkavégzés helyeit – amennyiben ez lehetséges – oly módon alakítja ki, hogy az ilyen kézi anyagmozgatás feltételei a legbiztonságosabbak és az egészségre ártalmatlanok legyenek.

a) a munkavégzés megkezdése előtt felméri az adott munka jellegének megfelelő egészségügyi és biztonsági követelményeket, és különösen a teher jellemzőit,

b) megfelelő intézkedések megtételével a lehető legkisebbre csökkenti a munkavállalókat fenyegető hátsérülés kockázatát.

A munkáltatónak általános tájékoztatást kell nyújtania a munkavállaló részére a munkavégzés megkezdése előtt:

a) a teher súlyáról (tömegéről), továbbá

b) egyenlőtlen tehereloszlás esetén a súlypontról vagy a teher legnehezebb oldaláról.

Kézi anyagmozgatás

1. Melyek a feltételei a szállítási útvonal biztonságos kialakításának?

A szállítási útvonalba épületszerkezet, munkaeszköz stb. nem lóghat be. Egyirányú közlekedésnél, ha a szállítás kézzel történik, szélessége legalább 0,8 m legyen az út mentén egyirányú közlekedésnél és legalább 1,6 m legyen, ha az út mindkét oldalán gépet kezelnek; kétirányú közlekedésnél a legkisebb szélesség 1,3 m lehet, de 2,1 m szükséges akkor, ha az út mindkét oldalán kezelnek telepített gépet.

A szállítási útvonalon anyagot tárolni még ideiglenes jelleggel sem szabad. Az út határvonalait pl. sárga színnel, felfestéssel jelölni kell. Az útburkolat teherbírása legyen összhangban a terheléssel, felülete legyen sík, botlásmentes, pormentes, csúszásgátló és a külső hatásoknak ellenálló anyagú. Ha az útvonalon szintkülönbség van, akkor a teher szállításához kellő teherbírású, legalább 0,9 m széles és legfeljebb 10%-os lejtésű, csúszásgátló és botlásmentes felületű áthidalót kell alkalmazni. Ha az áthidaló fából készül, legyenek rajta keresztlécek, kb. 0,4 m-enként.

2. Melyek a kézi anyagmozgatás feltételei és fontosabb szabályai?

A nagy tömegű teher emelése, szállítása jelentős fizikai igénybevételt jelent, az egészségkárosodás kockázata fokozott. Rendszeresen anyagmozgatási munkát végzőknél hát- és mozgásszervi megbetegedéssel kell számolni. Nagy tömegű terhek emelésekor, mozgatásakor gerincoszlop (ágyékszigolyák) sérülhet, de számolni kell az izomhúzódással, izomszakadással is. Az anyagmozgatási munkát végző személynek egészségileg alkalmasnak kell lennie erre a munkára, a biztonságos munkavégzés módjára pedig ki kell oktatni. A fokozott egészségkárosodás valószínűsége miatt a rendszeresen kézi anyagmozgatási munkát végző személyeket 40 éves korig 3 évenként, 40–50 életév között két évente, 50 éves kor felett évente időszakos orvosi vizsgálatra kell küldeni, ha a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosa gyakoribb felülvizsgálatot nem lát indokoltnak. A munkavégzés egészségi és biztonsági követelményeiről részletesen a 25/1998. (XII. 27.) EüM rendelet rendelkezik.

A munkavégzés során a következő veszélyekkel kell számolni:

- a teher leejtése, kézről kicsúszása, aminek a következményei lábsérülések lehetnek,
- szállítás közben a kézben tartott teher személyeknek, tárgyaknak, gépnek ütközik, emiatt kéz- és lábsérülések következhetnek be,

- az útfelület hibája, szennyezettsége vagy szintkülönbség miatt botlás, elcsúszás, elesés veszélye lehetséges, aminek következtében kéz-, fej- és lábsérülés adódhat.

A munkavégzésnél a következő alapszabályokat kell figyelembe venni:

- a teher felemelése előtt meg kell győződni arról, hogy stabilan fekszik-e, mekkora lehet a tömege, nincs-e valahol rögzítve, hol célszerű megfogni (a teher alakja nem feltétlenül szabályos), a felemelés közben kell-e számolni széteséssel,
- a súlyos terhet csak egyenes háttal, hajlított térdrel és lassan kell felemelni (ld. a súlyemelőket),
- a terhet mindig egész marokkal kell fogni, nehogy kicsússzék a kézről,
- a terhet mindig szorosan a test mellett kell tartani, de ha lehet, a nagy tömegű terhet vállon kell vinni,
- csövet, rudat vállon, hátán úgy kell szállítani, hogy annak elülső vége legalább 2 m-rel legyen a padlószint felett, de ne érjen szerkezeti elemhez, különösen villamos vezetékhez,
- a teher lerakása előtt mindig ellenőrizni kell, hogy az nem fog-e felbillenni. Az ujj sérülést megelőzendő, szükséges lehet alátétekre helyezni a terhet.

3. Milyen tömegű terhek szállíthatók?

Felnőtt nő max. 20, felnőtt férfi max. 50 kg tömegű terhet vihet max. 50 m távolságra. A fiúkat 16, a lányokat 18 éves korukig rendszeres anyagmozgási munkával megbízni nem szabad, csak eseti munkával, fél munkaidő tartamban, ahol a darabáru tömege nem haladja meg a 15 kg-ot.

Ha a szállítási útvonal emelkedik, a terhet csökkenteni kell, 1%-os emelkedőnél 10 kg-ra, 2%-osnál 5 kg-ra. A kézzel szállítás távolsága legfeljebb 90 m lehet felnőtt férfinál sík terepen, de 10%-os emelkedésnél ez nem lehet több 30 m-nél. Hasonló megfontolásból 50 kg-os terhet lépcsőn csak 3 m magasságig megengedett szállítaniuk, efelett a kézi szállítás nem megengedett.

Súlyos terhet több személy is vihet, ha biztonságosan meg tudják fogni, de a tehernormát itt is tartani kell. Viszont 200 kg-nál nagyobb tömegű terhet kézi erővel mozgatni már nem megengedett! Ha a terhet több személy szállítja, egyiküket mindig ki kell jelölni a munka irányítójának, az ő utasításait a többieknek be kell tartani.

4. Milyen egyéni védőeszközöket kell használni kézi anyagmozgatás közben?

A szükséges egyéni védőeszközöket a munkafeladat, a teher és a munkakörnyezeti jellemzők alapján kell meghatározni a munkáltatónak, a kockázatok felmérése és értékelése alapján.

- a fej védelmére védősisakot, védőkármzsát kell biztosítani, ahol leeső tárgyakkal, illetve le/beesés veszélyével kell számolni,
- a felső végtagok védelmére alkalmas védőeszközök a vállvédő, csuklószorító, tenyérvédő, védőkesztyű. Ezek a védőeszközök a teher okozta sérülés, illetve ártalmas hatás megelőzésére szolgálnak,
- az alsó végtagok védelmére (lábfej) az orrmerevítő, talpvédő betétes védő lábbeli (bakancs, szandál) megfelelő (a teher ráeshet a lábfejre, szállítás közben a láb beleütközhet szilárd felületbe).
- ha a környezeti tényezők indokolják (pl. meleg üzemben, hűtőházban, savas vagy lúgos munkakörnyezetben, szükség lehet az ártalomnak megfelelő más védőeszközök (pl. saválló védőruha) biztosítása is.

A munkáltató feladata – az egyéni védőeszközök biztosítása mellett – az is, hogy a rendeltetésszerű használat oktatásáról, a védőképességét elvesztő védőeszközök cseréjéről, tisztításáról gondoskodjék.

MvSz. 8. sz. melléklet

(A 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet – a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről)

A sérülékeny csoportok egészségét potenciálisan károsító, tiltást igénylő megterhelések

A mellékletben a **tiltást** + jelöli. A zárójelben szereplő számok (magyarázatuk a táblázat végén található) a foglalkoztathatóság feltételeit jelentik.

	Megterhelések	Terhes	Fiatal- korú	<45	45–x	>x	Fiatal- korú	>x
		(1)	Éves				Éves	
		Nők					Férfiak	
1.	Magából a munkavégzésből adódó megterhelések							
1.1.1.1.	Közepesen nehéz munka	+	(3), (5)	(3)	(3)	(3), (5)		(5)
1.1.2.1.	Anyagmozgatási munka	+				+		
1.1.2.2.	> 10 kg tömeg emelése	+	(5)	(5)	(5)	+	(5)	(5)
1.1.2.3.	Kényszerterhelyzetben végzett munka	+	(5)	(5)	(5)	+		(5)
2.1.1.2.	Közepesen nehéz fizikai munka	+	+			(5)	+	(5)
2.1.1.3.	Könnyű fizikai munka	+	+				+	

.....

A munkáltató megnevezése,
cégszerű bélyegzője

MvSz. 9. sz. melléklet

Beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra*
(a munkáltató tölti ki)

A munkavállaló neve:

Születési ideje:

Lakcíme:

Munkaköre:

TAJ-száma:

A vizsgálat oka: munkába lépés előtti, munkakör (hely) változás előtti, soron kívüli, záróvizsgálat**

A munkakör (munkahely) főbb egészségkárosító kockázatai***

Kockázat		A munkaidő	
Jel-zése	Megnevezése	egészé-ben	egy ré-szében
1.	Kézi anyagmozgatás		
1.1	5 kp – 20kp		
1.2	>20 kp – 50kp		
1.3	>50 kp		
2.	Fokozott baleseti veszély (magasban végzett, villamos üzemi, feszültség alatti munka), egyéb:		
3.	Kényszertesthelyzet (görnyedés, guggolás)		
4.	Ülés		
5.	Állás		
6.	Járás		
7.	Terhelő munkahelyi klíma (meleg, hideg, nedves, változó)		
8.	Zaj		
9.	Ionizáló sugárzás		
10.	Nem ionizáló sugárzás		

Kockázat		A munkaidő	
Jel-zése	Megnevezése	egészé-ben	egy ré-szében
11.	Helyileg ható vibráció		
12.	Egésztest vibráció		
13.	Ergonómiai tényezők		
14.	Porok, megnevezve:		
15.	Vegyí anyagok megnevezve:		
16.	Járványügyi érdekből kiemelt munkakör		
17.	Fertőzésveszély		
18.	Fokozott pszichés terhelés		
19.	Képernyő előtt végzett munka		
20.	Éjszakai műszakban végzett munka		
21.	Pszichoszomális tényezők		
22.	Egyéni védőeszköz általi terhelés		
23.	Egyéb:		

Kelt:

.....

A munkáltató aláírása,
hiteles bélyegzője

* Az időszakos alkalmassági vizsgálatához a nyomtatvány hátoldalán lévő beutaló használható

** A megfelelő szöveget alá kell húzni

*** A megnevezett munkakörben fennálló kockázatok megfelelő rovatába X-et kell írni, ahol több tényező van felsorolva, a megfelelőt alá is kell húzni.

Beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra

A munkáltató megnevezése:

A munkavállaló neve:

Születési ideje:

Lakcíme:

Munkaköre:

TAJ-száma:

Kérem a nevezett munkaköri alkalmasságára vonatkozó vélemény rögzítését.

A vizsgálat oka: időszakos vizsgálat

Kelt:

P. H.

.....

A munkáltató aláírása

MUNKAVÉDELMI ÉRDEKKÉPVISELET, ÉRDEKEGYEZTETÉS

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről

5. § *E törvény biztosítja a munkavédelemmel kapcsolatos érdekegyeztetést, valamint a munkavállalók munkavédelmi érdekvédelmét, meghatározva a munkavédelmi képviselők jogait és kötelezettségeit, nem érintve a munkavállalói érdekképviselőknek más jogszabályban – így különösen a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben (a továbbiakban: Mt.), a közszolgálati tisztviselőkről, illetve a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényekben – szabályozott, munkavédelemmel kapcsolatos jogait.*

VI. fejezet. A MUNKAVÉDELMI ÉRDEKKÉPVISELET, ÉRDEKEGYEZTETÉS

A munkavállalókkal folytatott tanácskozás

70. § (1) A munkáltató az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében köteles a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőkkel tanácskozni, valamint biztosítani részükre a lehetőséget, hogy részt vehessenek az egészségre és biztonságra vonatkozó munkáltatói intézkedés kellő időben történő előzetes megvitatásában.

- (2) A munkavállalók közvetlenül vagy munkavédelmi képviselőik útján – az (1) bekezdésben meghatározottak mellett – különösen a következő munkáltatói kötelezettségek tekintetében jogosultak tanácskozást folytatni:
- a) a munkavédelmi feladatok elvégzésében érintett személyek kijelölése, foglalkoztatása, tevékenysége (8. §, 54/A. §, 57–58. §-ok);
 - b) a munkavédelmi tartalmú információk biztosítása [különösen a 40. § (2) bekezdésében, a 42. § a) pontjában, a 45. § (2) bekezdésében, az 54. § (1) bekezdése i) pontjában, az 54. § (7) bekezdése a) pontjában, az 58. § (3) bekezdésében, az 59. § (2) bekezdésében, a 81. § (3) bekezdésében foglaltak alapján];
 - c) a munkavédelmi oktatás (55. §) megtervezése és megszervezése.
- (3) A tanácskozás során biztosítani kell a kiegyensúlyozott részvételt, a munkavállalók, illetve munkavédelmi képviselők javaslattételi jogát.
- (4) A kiegyensúlyozott részvétel érdekében a munkáltató köteles a munkavédelmi kérdésben intézkedési jogkörrel bíró személlyel képviseltetni magát a tanácskozáson.

A munkavédelmi képviselő, a munkahelyi munkavédelmi bizottság, a paritásos munkavédelmi testület

70/A. §(1) *A munkavállalók az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviseletére jogosultak maguk közül – a következők szerint – képviselőt vagy képviselőket (a továbbiakban: munkavédelmi képviselő) választani:*

- a) munkavédelmi képviselő választást kell tartani minden olyan munkáltatónál, ahol az Mt. hatálya alá tartozó *munkavállalók létszáma legalább húsz fő*.
A választás megtartásának lebonyolítása, a feltételek biztosítása a munkáltató kötelezettsége;
- b) amennyiben az ötven főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató munkáltatónál a munkavédelmi képviselő-választást a munkáltatónál működő szakszervezet, üzemi tanács vagy ezek hiányában a munkavállalók többsége kezdeményezi, a választás megtartásával kapcsolatos, a) pontban meghatározott kötelezettség a munkáltatót terheli;
- c) az ötven főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató munkáltatónál – amennyiben nem kerül sor munkavédelmi képviselő-választásra – a munkáltatónak a 70. §-ban meghatározottak szerint kell a munkavállalókkal tanácskoznia;
- d) a munkáltató önálló telephelyén, részlegénél akkor lehet munkavédelmi képviselőt választani, ha az 54–56. §-okban meghatározott munkáltatói munkavédelmi jogosítványok az önálló telephely, részleg vezetőjét részben vagy egészben megilletik.
- (2) *Munkavédelmi képviselővé az a cselekvőképes munkavállaló választható, aki legalább 6 hónapja a munkáltatóval szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll. Az újonnan alakult munkáltatónál a munkavédelmi képviselő ilyen jogviszonya időtartamát feltételként nem kell figyelembe venni.*
- (3) *A munkavédelmi képviselőt egyenlő, titkos és közvetlen szavazással öt évre választják. A megválasztott munkavédelmi képviselők személyéről a munkavállalókat tájékoztatni kell. A munkavédelmi képviselők megválasztásának, megbízatása megszűnésének, visszahívásának rendjére, működési területére az Mt.-nek az üzemi tanács tagjaira, illetve az üzemi megbízottra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, ideértve a központi munkavédelmi bizottság megalakításának lehetőségét is.*

**A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
3/2017. (II. 24.) számú határozata
a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetésének rendjéről**

I. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában és a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 32/2009. (VI. 23.) számú állásfoglalásában biztosított jogkörömben eljárva, a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 19/A. §-ának (7) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetésének rendjére vonatkozó szabályokat a jelen határozatban és

mellékletében (a továbbiakban együttesen határozat) foglaltak szerint határozom meg.

II. A határozatot az Akadémiai Értesítőben és a Magyar Tudományos Akadémia honlapján kell közzétenni; valamint a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alá tartozó költségvetési szerveknél a helyben szokásos módon kell kihirdetni és hozzáférhetővé tenni.

Lovász László

**A nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis
működtetésének rendjéről**

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény (a továbbiakban MTAtv.) 3. § (1) bekezdés o) pontja a Magyar Tudományos Akadémia (továbbiakban MTA) közfeladatai között határozza meg a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetését, amelyet az MTA Könyvtár és Információs Központ közreműködésével, annak alapfeladataul rendelve lát el. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában és 19/A. § (7) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetésének rendjét a következők szerint határozom meg.

1. § A határozat célja és hatálya

- (1) A rendelkezés célja a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ (a továbbiakban: MTA KIK) által alapfeladatként működtetett nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működési rendjének meghatározása.
- (2) A határozat szervi és személyi hatálya kiterjed valamennyi, közpénz felhasználásával tudományos tevékenységet végző hazai költségvetési szervre (ideértve a nemzeti felsőoktatási törvény hatálya alá tartozó intézményeket is), valamint a költségvetési szervekkel foglalkoztatási jogviszonyban álló személyekre (MTAtv. 3. § (1) bekezdés o) pont, 2011. évi CCIV. törvény 26. § (1) bekezdés; 33. § (1)–(2) bekezdés).
- (3) A határozat tárgyi hatálya kiterjed
 - a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak által a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 30. § (7) bekezdésében meghatározott foglalkoztatási jog-

viszonyuk keretei között, munkaköri kötelezettségként megalkotott és nyilvánosságra hozott tudományos művekre,

- a költségvetési forrásból tudományos mű megírására, létrehozására irányuló szerződés alapján támogatásban részesülő személyek által megjelentetett tudományos művekre,
 - a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben és a doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló kormányrendeletben meghatározott doktori értekezések és azok tézisei, valamint az MTAtv.-ben meghatározott MTA doktora értekezések és azok tézisei adatainak nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátására,
 - a nem költségvetési támogatásból készült, a szerző által önkéntesen átadott és közzétenni kívánt tudományos szerzői művekre.
- (4) Az adatbázis a jogszabály alapján lehetővé teszi a tudományos művek adatainak önkéntes közzétételét arra nem kötelezett személyek és szervezetek részére is.

2. § A nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis jogállása

- (1) A nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis, amelynek elnevezése Magyar Tudományos Művek Tára (a továbbiakban: MTMT), nem jogi személy. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározottak alapján a Magyar Tudományos Akadémia közfeladata nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetése az MTA KIK közreműködésével. A nemzeti tudományos

bibliográfiai adatbázis mint országos elektronikus információs közszolgáltatás működtetésével kapcsolatos irányítási, adatszolgáltatási, könyvtárszakmai és technikai feladatokat az MTA KIK látja el.

- (2) Az MTMT adatbázis technikai és könyvtárszakmai feladatait külön működési renddel rendelkező szervezeti egység, az MTA KIK MTMT Osztály látja el.
- (3) A nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis
 - a) működésének helye:
MTA Könyvtár és Információs Központ,
1051 Budapest, Arany János u. 1.
 - b) hivatalos elnevezése magyarul:
Magyar Tudományos Művek Tára
(rövidített neve: MTMT)
 - c) hivatalos elnevezése angolul: Hungarian Science Bibliography

3. § Az MTMT feladatai

- (1) Az MTMT feladatai az MTAtv. 19/A. § (1) bekezdésében meghatározottakkal összhangban:
 - a) a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak által a jogviszonyuk keretei között megalkotott, a munkáltatónak átadott és nyilvánosságra hozott tudományos művek adatainak nyilvántartása;
 - b) költségvetési forrásból tudományos mű létrehozására irányuló szerződés alapján létrejött, és nyilvánosságra hozott tudományos művek adatainak nyilvántartása;
 - c) az önkéntes adatszolgáltatók által megalkotott és nyilvánosságra hozott tudományos művek adatainak nyilvántartása;
 - d) a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben és a doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló kormányrendeletben meghatározott doktori értekezések és azok tézisei, valamint az MTAtv.-ben meghatározott MTA doktora értekezések és azok tézisei adatainak az adatbázisban történő nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátása;
 - e) jogszabály szerinti egyedi vagy statisztikai adatszolgáltatás a jelen határozat 4. § (2) bekezdésében meghatározott adatok tekintetében a tudományos eredmények nyilvántartásához;
 - f) a magyar tudományos művek adatainak angol nyelvű bibliográfiai nyilvántartása;
 - g) a magyar, elektronikusan nyílt hozzáférésű tudományos művek hozzáférhetőségének biztosítása az elektronikus elérhetőség címének közlésével.
- (2) Az MTMT nyilvántartja a tudományos közleményekre adott idézetek bibliográfiai adatait, amelyek lehetnek a szerző által megadott adatok vagy a nemzetközi adatbázisokból megvásárolt jogtiszta adatok.
- (3) A tudományos művek nyílt hozzáférésű közzétételéről szóló 24/2016. (VII. 15.) számú elnöki határozat elveivel összhangban az MTMT-ben nyilvántartott tudományos bibliográfiai adatok elektronikusan összekapcsolódnak az akadémiai (REAL) vagy egyéb repozitóriumokkal, amelyekben az érvényes szabályozási feltételek betartásával elhelyezték a teljes tudományos mű digitális változatát.

4. § Az MTMT-ben tárolt adatok és adatszolgáltatás

- (1) Az MTMT tartalmazza a nyilvánosságra hozott művek bibliográfiai adatait, biztosítva azok egyértelmű azonosítását. Nyilvánosságra hozottnak minősül a mű, ha megjelent és a megjelenés permanenciája biztosított (MTAtv. 19/A. § (2) bekezdés), akár úgy is, hogy az előírt technikai feltételeknek megfelelő és az MTMT adatbázisáról elérhető repozitóriumban helyezték el.
- (2) Az MTMT az egyértelmű azonosíthatóság érdekében a műveknek legalább az alábbi adatait tartalmazza:
 - a szerző(k) neve,
 - a mű címe,
 - a mű első megjelenési helye (a megjelentető kiadvány és a megjelenés éve),
 - a mű felett rendelkezni jogosult neve (affiliáció; közintézmény mint munkáltató esetében a közintézmény neve az MTMT szabályai szerinti leírásban; egyes támogatású intézmények esetében a támogatási szerződésben rögzített megnevezése; az intézményi háttérrel nem rendelkező önkéntes adatszolgáltatóknál az affiliáció elmaradhat).
 Az adatok hitelességeért az adatfeltöltésről gondoskodó intézmény mint munkáltató, illetve – önkéntes adatszolgáltatás esetén – a szolgáltató felel.
- (3) Az MTMT tartalmazza a tudományos tevékenység – általában szakterületre jellemző – egyéb formáinak, valamint a jelen határozat 3. § (1) bekezdés d) pontjában említett doktori értekezéseknek és téziseknek a bibliográfiai adatait is. A tudományos tevékenység nyilvánosságra hozott eredményeinek besorolási kategóriáit az MTMT legfőbb irányító testületeként működő MTMT Tudományos Tanács hagyja jóvá. Az MTMT Tudományos Tanács feladatáról és működtetéséről szóló részlet-szabályokat jelen határozat 6. §-a tartalmazza.
- (4) Az MTA KIK az adatbázisban található jelen paragrafus (2) bekezdése szerinti adatokról megkeresésre adatot szolgáltat (MTAtv. 19/A § (6) bekezdés):
 - a) a statisztikáról szóló törvényben meghatározott, a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szervek részére,
 - b) az adatszolgáltató költségvetési szerv részére saját intézménye vonatkozásában,
 - c) az MTA mint a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázist működtető fejezetet irányító szerv részére,
 - d) a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság és az Országos Doktori Tanács részére,
 - e) az oktatásért felelős miniszter részére,
 - f) a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal részére,
 - g) az érintett természetes személy részére saját adatai vonatkozásában.
- (5) A törvény erejénél fogva adatszolgáltatási kötelezettséggel rendelkező intézmények a bibliográfiai adatszolgáltatást a munkakörükben arra kijelölt alkalmazottak, ún. MTMT-adminisztrátorok útján végzik. Az MTMT-adminisztrátorok továbbképzését és tájékoztatását az MTA KIK biztosítja.
- (6) Saját intézménye adatai és az MTA KIK REAL repozitóriumban elhelyezett művei tekintetében bármely

közzétételre jogosult adatszolgáltatás kérésére. Saját publikációs adatai és a REAL repozitóriumban elhelyezett művei tekintetében bármely szerző jogosult az MTMT-ben tárolt bibliográfiai adataihoz való hozzáférésre.

- (7) Az MTMT-ben az adatszolgáltatási kötelezettséggel rendelkező intézmények jelen paragrafus (2) bekezdése szerinti bibliográfiai adataihoz való nyilvános hozzáférés ingyenes (MTAtv. 19/A § (4) bekezdés). A hozzáférés az MTMT honlapján keresztül biztosított (www.mtmt.hu). Jelen paragrafus (2) bekezdése szerinti adatokon felüli adatok nyilvánosságáról, a bibliográfiai adatok honlapon való megjelenési formájáról, valamint a nem nyilvános adatok szolgáltatásának jelen paragrafus (10) bekezdése szerint felmerült térítési díjáról – az MTMT Koordinációs Testület javaslata alapján – az MTMT Tudományos Tanács dönt.
- (8) Amennyiben jelen paragrafus (9) bekezdésén túlmenő értékelés, rangsorolás, összehasonlítás vagy tájékoztató céljából bármely arra jogosult intézmény olyan adatokat kér valamely, a törvény erejénél fogva publikációs adatszolgáltatásra kötelezett intézmény publikációjáról, amelyek a nyilvánosan hozzáférhető adatokon túlmenőek, arról az MTA KIK értesíti az érintett felet.
- (9) A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság, az Országos Doktori Tanács és az Emberi Erőforrások Minisztériuma számára az adatátadásról szóló külön szerződésben rögzített feltételekkel; az MTA Doktori Tanács, az MTA Titkárság Egységes Pályázati Keretrendszer számára az MTA Elnökség jóváhagyásával elfogadott belső szabályozás értelmében az MTA KIK közvetlen elektronikus hozzáférést biztosít az MTMT-ben tárolt publikációs és idézettségi adatokhoz.
- (10) Amennyiben a megrendelt adatszolgáltatás teljesítése – beleértve jelen paragrafus (10) bekezdésében felsorolt intézményeket és szervezeteket nyújtott szolgáltatásokat – programozást vagy egyéb pluszköltséggel járó megoldást igényel, ezek költségei a megrendelőt terhelik. Az MTA KIK a munka megkezdése előtt árajánlatot kér, és azt eljuttatja a megrendelőnek. Az MTA KIK csak azt követően intézkedik a programozás megrendeléséről, hogy a megrendelő az árajánlatot írásban elfogadta.
- (11) Az MTMT adatbázisból nyerhető adatokat az MTA KIK ellenszolgáltatás nélkül szolgáltatja az adatszolgáltató személyek, az adatszolgáltató intézmények és az adatszolgáltató intézmények fenntartói számára, valamint a jelen paragrafus (4) bekezdésében megadott intézmények számára.
- (12) Az MTMT adatbázisból nyerhető publikációs és idézettségi adatok statisztikai adatlekérdezését az MTA KIK MTMT Osztálya végzi írásban rögzített és meghatározott szempontokat tartalmazó kérésre minimum 5, maximum 20 munkanapon belül.

5. § Az MTMT működésének döntéshozatali rendje, az eljáró testületek és a programot működtető szervezeti egység

Az adatbázis stratégiai irányításáért, fejlesztéséért és működtetéséért a fejezetet irányító szerv vezetőjeként az MTA el-

nöke felelős (MTAtv. 19/A. § (7) bekezdés). E feladatok gyakorlati megvalósítása az MTA KIK főigazgatójának feladatkörébe tartozik, aki a stratégiai irányítást, az adatbázis szakmai és technikai fejlesztését, valamint működtetését az alábbi testületek és szervezeti egységek útján látja el:

- a) MTMT Tudományos Tanács
- b) MTMT Koordinációs Testület
- c) Szakbizottságok
- d) MTA KIK MTMT Osztály
- e) MTA KIK Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály

6. § MTMT Tudományos Tanács

- (1) Az MTMT legfőbb döntéshozó testülete az **MTMT Tudományos Tanács**, amely felügyeli az adatbázis működtetését és fejlesztését, véleményezi és jóváhagyja az MTMT stratégiai terveit és beszámolóit.
- (2) Az MTMT Tudományos Tanács feladatai:
 - a) Értékeli és jóváhagyja az MTMT stratégiai irányait és működésének középtávú (3 éves) tervét.
 - b) Tájékoztodik az adatszolgáltatás minőségéről és az adatszolgáltatási kötelezettség betartásáról.
 - c) Értékeli és jóváhagyja az MTMT Koordinációs Testület beszámolóját az adatszolgáltatással összefüggő kérdésekről. Jóváhagyja a tudományos tevékenység nyilvánosságra hozott eredményeinek besorolási kategóriáit.
 - d) A Tudományometriai Szakbizottság által tájékoztodik a tudománymetria, a bibliográfiai adatbázisok és egyéb tudományos repozitóriumok működésének nemzetközi tendenciáiról.
 - e) Évente értékeli az adatbázis működtetésére rendelkezésre álló pénzügyi források felhasználását, és az MTA KIK főigazgatójának egyetértésével javaslatot tesz a következő évi finanszírozásra az MTA elnöke számára.
 - f) Véleményezi a jelentősebb projekteket, beruházásokat és kiadásokat.
 - g) Az MTMT Koordinációs Testület javaslata alapján dönt a nem nyilvános adatok szolgáltatásának jelen szabályzat 4. § (2) bekezdése szerinti adatokon felüli adatok nyilvánosságáról, a bibliográfiai adatoknak a www.mtmt.hu honlapon való megjelenési formájáról, valamint a nem nyilvános adatok szolgáltatásának jelen szabályzat 4. § (10) bekezdése értelmében felmerült térítési díjáról.
 - h) Véleményezi és jóváhagyja az MTMT Koordinációs Testület által készített éves beszámolót az MTMT működéséről, amelyet a jóváhagyást követően az MTMT Koordinációs Testület elnöke az MTA Közgyűlése elé terjeszt.
 - i) Elősegíti az információáramlást az MTAtv. 3. § o) pontjának, valamint jelen határozat 1. §-ában meghatározott, adatszolgáltatásra kötelezett költségvetési szervek számára az MTMT működési rendszeréről és az esetleges változásokról.
- (3) Az MTMT Tudományos Tanácsának 31 szavazati joggal rendelkező tagja van a következő összetételi rendben:

- az MTA 11 tudományos osztályának delegáltjai, osztályonként egy-egy fő (11 fő)
- az egyetemek szakmai képviselői (6 fő)
- az MTA AKT három szakbizottságának delegáltjai (3 fő)
- az MTA Doktori Tanács képviselője (1 fő)
- a közgyűjtemények képviselője (1 fő)
- a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal szakterületi kollégiumainak képviselői (4 fő)
- a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság kollégiumainak képviselői (3 fő)
- az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselője (1 fő)
- az MTA KIK főigazgatója (1 fő).

Az MTMT Tudományos Tanács tagjait az MTA elnökének felkérésére a fent megadott szervezetek, testületek, illetve intézmények jelölik, és az MTA elnöke kéri fel. Az MTMT Tudományos Tanács elnökét a testület tagjai közül egyszerű szavazattöbbséggel maga választja.

- (4) A testület tagjainak felkérése 3 évre, de legfeljebb a delegáló szervezetben/testületben betöltött tisztségük idejére szól. Ugyanaz a személy egy alkalommal újraszavazható. Ugyanaz a személy nem lehet két különböző testület vagy intézmény delegáltja.
- (5) A testület munkájában állandó meghívottként részt vesz
 - az MTA elnöke
 - az MTA főtitkára
 - az MTA KIK informatikai főigazgató-helyettese
 - az MTMT Koordinációs Testületének elnöke
 - az MTA Titkárság gazdasági igazgatója
 - az MTA Titkárság Kutatóintézet Főosztályának vezetője
 - az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke
 - az MTA Publikációs Elnöki Bizottság elnöke
 - az MTA elnöke által delegált személy.

Az állandó meghívottak tanácskozási joggal vesznek részt a testület munkájában, szavazati joggal nem rendelkeznek.
- (6) A testületbe tagot delegáló egyetemetek a Magyar Rektori Konferencia jelöli ki az MTA elnökének felkérése alapján. A kijelölt egyetemek rektorai tesznek javaslatot – lehetőség szerint az egyetemi könyvtárak szakemberei közül az MTMT Tudományos Tanács munkájában részt vevő személyre.
- (7) A közgyűjteményeket képviselő intézményre az Emberi Erőforrások Minisztériuma tesz javaslatot, majd a kijelölt intézmény vezetője dönt a testületbe delegált személyről.
- (8) Az MTMT Tudományos Tanács üléseire a napirend egyidejű megküldése mellett az MTA elnökét is meg kell hívni.
- (9) A testület titkári teendőit az MTA KIK MTMT Osztályának vezetője látja el.
- (10) Az MTMT Tudományos Tanács üléseit szükség szerinti gyakorisággal, de legalább félévente egy alkalommal tartja. Az üléseket a napirend megjelölésével az MTMT Tudományos Tanács elnöke hívja össze.

(11) Saját kezdeményezésén kívül köteles összehívni az ülést az elnök, ha azt az MTA elnöke kezdeményezi, vagy azt az MTMT Tudományos Tanács legalább 5 tagja a napirend megjelölésével kéri.

(12) Az ülésekről két hitelesítő aláírásával ellátott emlékeztető készül. Az MTMT Tudományos Tanács döntéseit határozat formájában hozza. A határozatokat – egyetértése esetén – az MTA elnöke írja alá „jóváhagyom” megjelöléssel. A határozatok ezután lépnek hatályba és jelennek meg az Akadémiai Értesítőben. Amennyiben az MTA elnöke nem ért egyet az MTMT Tudományos Tanácsának határozatával, véleményét és indokait a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül írásban eljuttatja a testület elnökéhez. Az MTMT Tudományos Tanácsának elnöke ezt követően a tárgykör megtárgyalására rendkívüli testületi ülést hív össze.

7. § MTMT Koordinációs Testület

- (1) Az MTMT Koordinációs Testület az MTMT adatbázis működtetésének legfőbb operatív irányító szerve, amely egyrészt döntés-előkészítő, másrészt döntésvégrehajtó testület. Feladatai:
 - a) tájékozik az adatszolgáltatás minőségéről és az adatszolgáltatási kötelezettség betartásáról, az adatszolgáltatók, illetve az adatszolgáltatókat fenntartó intézmények által igényelt bibliometriai adatszolgáltatásokról és -kimutatásokról;
 - b) javaslatot tesz az MTMT Tudományos Tanácsának az MTAtv. 19/A. § (3) bekezdésében (jelen szabályzat 4. § (2) bekezdésében) nem meghatározott adatszolgáltatás engedélyezésére, a nyilvánosságra hozható adatok körére, valamint a nem nyilvános adatok szolgáltatásának térítési díjára vonatkozóan, továbbá beszámol az MTMT Tudományos Tanácsának az adatszolgáltatással összefüggő tapasztalatokról;
 - c) évente beszámolót készít a testület munkájáról, valamint az MTA KIK főigazgatójának előterjesztésében az MTMT működéséről és az adatbázis működtetésére rendelkezésre álló pénzügyi források felhasználásáról az MTMT Tudományos Tanács részére; az MTA KIK főigazgatója egyetértésével javaslatot tesz a következő évi finanszírozásra;
 - d) előkészíti az éves beszámolót az MTA Közgyűlés számára, és azt az MTMT Tudományos Tanács elé terjeszti jóváhagyásra;
 - e) előkészíti és az MTMT Tudományos Tanács elé terjeszti az MTMT működésének stratégiáját és a középtávú tervét;
 - f) véleményezi és jóváhagyja az MTMT-szakbizottságoknak az adatbázis felépítését és működését érintő javaslatait;
 - g) szükség esetén felkéri az MTMT szakbizottságait a szakterületükhöz tartozó témák kidolgozására;
 - h) rendszerfejlesztési javaslatokat tesz az adatbázis megfelelő – a tudományértékeléshez adekvát alapot nyújtó – működtetése és használata érdekében;

- i) véleményezi és az MTMT Tudományos Tanácsa elé döntésre előkészíti az MTMT honlapjának struktúráját, valamint a honlapon elérhető bibliográfiai információk, illetve az ott megtalálható adattartalmak körét;
 - j) véleményezi a szakbizottságok előterjesztéseit, illetve a 4. § (3) bekezdése értelmében az MTMT Tudományos Tanács elé terjeszti jóváhagyásra a tudományos tevékenység nyilvánosságra hozott eredményeinek besorolási kategóriáit, amelyet a Bibliográfiai Szakbizottság dolgoz ki;
 - k) jóváhagyja az MTA KIK főigazgatójának a Bibliográfiai Szakbizottság, a Tudományometriai Szakbizottság, az Informatikai Szakbizottság és a Repozitóriummínősítő Szakbizottság tagjaira tett javaslatát.
- (2) Az MTMT Koordinációs Testületnek 7 szavazati joggal rendelkező tagja van:
 - az MTA főtitkára
 - az MTA AKT képviselője
 - a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal képviselője
 - az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselője
 - a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság képviselője
 - a Magyar Rektori Konferencia képviselője
 - az MTA KIK főigazgatója
 - (3) Az MTMT Koordinációs Testület tagjait az MTA elnöke kéri fel. A testület elnökét a tagok közül az MTA elnöke jelöli ki és kéri fel. A testület titkári teendőit az MTA KIK informatikai főigazgató-helyettese látja el.
 - (4) A testület tagjainak felkérése 3 évre, de legfeljebb a delegáló szervezetben/testületben betöltött tisztségük idejére szól. Ugyanaz a személy egy alkalommal újraválasztható. A testület elnöke szintén 3 évre kapja megbízását, amely egy alkalommal megismételhető.
 - (5) Az MTMT Koordinációs Testület ülésein állandó meghívottként részt vesz
 - az MTA Titkárság Kutatóintézeti Főosztályának vezetője
 - az MTA Doktori Tanács képviselője
 - az Országos Doktori Tanács képviselője
 - a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság képviselője
 - az MTA elnöke által delegált személy
 - az MTA KIK MTMT Osztály vezetője.
 Az állandó meghívottak tanácskozási joggal vesznek részt a testület munkájában, szavazati joggal nem rendelkeznek.
 - (6) Az MTMT Koordinációs Testület üléseit szükség szerinti gyakorisággal, de legalább negyedévente egy alkalommal tartja. Az üléseket a napirend megjelölésével a testület elnöke hívja össze. Az ülésekről két hitelesítő aláírásával ellátott emlékeztető készül, amelyet el kell juttatni az MTMT Koordinációs Testület szavazati jogú tagjainak, valamint állandó meghívottjainak is.
 - (7) A testület által megszavazandó minden olyan határozat, amely az MTA KIK költségvetését érinti, kizárólag az MTA KIK főigazgatójának „jóváhagyom” kifejezéssel ellátott, írásban rögzített egyetértésével terjeszthető az MTMT Tudományos Tanács elé.

8. § A Magyar Tudományos Művek Tára szakbizottságai

- (1) A speciális szakismeretet igénylő kérdésekben az MTMT Tudományos Tanács és az MTMT Koordinációs Testület munkáját szakbizottságok segítik. Az MTMT állandó szakbizottságai:
 - a) Bibliográfiai Szakbizottság
 - b) Informatikai Szakbizottság
 - c) Repozitóriummínősítő Szakbizottság
 - d) Tudományometriai Szakbizottság
- (2) A szakbizottságok az MTMT Tudományos Tanács számára készítik el javasataikat, amelyeket előzőleg az MTMT Koordinációs Testület is véleményez, valamint évente beszámolót készítenek munkájukról.
- (3) A szakbizottságok üléseit szükség szerinti gyakorisággal, de legalább félévente egy alkalommal tartják. Az üléseket a napirend megjelölésével a szakbizottságok elnökei hívják össze. Az ülésekről két hitelesítő aláírásával ellátott emlékeztető készül.

Bibliográfiai Szakbizottság

- (4) A Bibliográfiai Szakbizottság alapvető feladata, hogy javaslatot tegyen az MTMT Koordinációs Testület és az MTMT Tudományos Tanács számára a publikációk besorolásának típusrendszerére, a publikációknak az MTMT-ben való leírásának szabályaira, a publikáció-típusok definícióira, valamint a tudományos tevékenység eredményei egyéb formáinak meghatározására az MTMT adatbázisában a tudományos és könyvtárszakmai szempontok szem előtt tartásával.
- (5) A bizottság 17 tagú, 11 főt az adatszolgáltatásra kötelezett intézmények, 3 főt az MTA Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa, 3 főt az MTA Doktori Tanács delegálnak az MTMT Koordinációs Testület elnökének felkérésére. A testület tagjainak lehetőség szerint könyvtáros szakismerettel kell rendelkezniük. Az adatszolgáltatásra kötelezett intézmények kijelölésére az MTMT Koordinációs Testület elnöke a Magyar Rektori Konferenciát, illetve az EMMI-t kéri fel. A testület delegált tagjait az MTA KIK főigazgatója kéri fel. A testület elnökének személyére a tagok közül az MTMT Koordinációs Bizottság tesz javaslatot, és ez alapján az MTA KIK főigazgatója kéri fel. A testület tagjainak mandátuma 3 évre szól, ugyanaz a személy egy alkalommal újraválasztható.

Informatikai Szakbizottság

- (6) Az MTMT adatbázis informatikai működésének figyelemmel kísérése, valamint a szükséges fejlesztések elveinek kidolgozása az Informatikai Szakbizottság feladatköre. A testület tapasztalatairól és javaslatairól évente legalább egy alkalommal beszámolót készít az MTMT Koordinációs Testület számára.
- (7) A testület 11 főből áll, 5 tagot az egyetemek, 5 tagot a többi adatszolgáltatásra kötelezett intézmény delegál az MTA KIK főigazgatójának felkérésére. A testület tagjait MTMT Koordinációs Testület hagyja jóvá, ezt követően az MTA KIK főigazgatója kéri fel. A testület elnöke – hivatalánál fogva – az MTA KIK MTMT Osztályának vezetője.

A testület tagjainak mandátuma – az MTA KIK MTMT Osztályának vezetője kivételével – 3 évre szól, a tagok egy alkalommal újraválaszthatók.

Repozitóriumminősítő Szakbizottság

- (8) A Repozitóriumminősítő Szakbizottság feladata az MTA intézményhálózatán kívüli intézmények repozitóriumainak minősítése az MTMT-ben hivatkozott teljes szövegű tudományos művek megbízható hosszú távú megőrzésének és szolgáltatásának szempontjából. A testület tapasztalatairól és javaslatairól évente legalább egy alkalommal beszámolót készít az MTMT Koordinációs Testülete számára.
- (9) A Repozitóriumminősítő Szakbizottság 7 főből áll, az adatszolgáltató intézmények repozitóriummal foglalkozó munkatársai köréből álló tagjait az MTA KIK főigazgatójának javaslatára az MTMT Koordinációs Testület hagyja jóvá, ezt követően a tagokat az MTA KIK főigazgatója kéri fel. A testület elnöki tisztségét ellátó 7. tagja – hivatalánál fogva – az MTA KIK informatikai főigazgató-helyettese. A testület tagjainak mandátuma – az elnöki tiszteet betöltő MTA KIK informatikai főigazgató-helyettes kivételével – 3 évre szól, a tagok egy alkalommal újraválaszthatók.

Tudományometriai Szakbizottság

- (10) A szakbizottság figyelemmel kíséri a nemzetközi scientometriai és bibliometriai irányvonalak változásainak folyamatait, elméleti megalapozású javaslatokkal segíti az MTMT rendszerének alakítását annak érdekében, hogy az adatbázisból a tudományos teljesítmény különböző szintű értékeléséhez megfelelő adatsorokat lehessen kinyerni. A testület tapasztalatairól és javaslatairól évente legalább egy alkalommal beszámolót készít az MTMT Koordinációs Testülete számára. Szükség esetén tájékoztatást ad az MTMT Tudományos Tanácsa számára a tudománymetria, a bibliográfiai adatbázisok és egyéb tudományos repozitóriumok működésének tendenciáiról.
- (11) A testület 3 főből, 2 tagból és az MTA KIK Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztályának vezetőjéből áll, aki egyben a szakbizottság vezetői feladatait is ellátja. A testület tagjaira az MTA KIK főigazgatója által tett javaslatot az MTMT Koordinációs Testület hagyja jóvá, ezt követően a tagokat az MTA KIK főigazgatója kéri fel. A tagok mandátuma lemondásig, illetve visszavonásig tart.

9. § Az Magyar Tudományos Művek Tára Osztály feladatai

- (1) Az MTA KIK önálló szervezeti egységként működik a Magyar Tudományos Művek Tára Osztály (a továbbiakban MTMT Osztály), amelynek elsődleges feladata az MTMT mint a tudományos publikációk és az azokat idéző publikációk nyilvántartására létrehozott adatbázis üzemeltetése.
- (2) Az osztály feladatai:
 - ellátja az MTMT teljes rendszerének informatikai szervezési feladatait és működteti annak központi infrastruktúráját;
 - kapcsolatot tart az adatszolgáltatókkal, regisztrálja a törvény által adatszolgáltatásra kötelezett intézményeket, valamint az önkéntes adatszolgáltatókat;

- koordinálja az intézményi MTMT-adminisztrátorok munkáját, tájékoztatja az MTMT-adminisztrátorokat az adatbázist, illetve az adatszolgáltatást érintő érdemi változásokról;
 - ellenőrzi az adatszolgáltatást (kiemelten a tudományos címek odaítélésével kapcsolatos eljárásoknál);
 - adatszolgáltatást végez a törvényi és fenntartói rendelkezéseknek megfelelően;
 - ellátja az MTMT kommunikációs feladatait az MTMT internetes portál működtetésével;
 - oktatási anyagokat készít a szerzők és az intézményi adminisztrátorok számára;
 - ellátja az MTMT fejlesztéséhez szükséges informatikai és szervezési feladatokat;
 - előkészíti a fejlesztéseket.
- (3) Tartalmi felelőse az MTA KIK honlapjáról elérhető önálló MTMT honlapnak, gondoskodik a honlap aktualizálásáról és a szükséges tájékoztató anyagok eléréséről.
 - (4) Az MTMT Osztály adminisztratív segítséget nyújt az MTMT működése érdekében eljáró testületek, különösen az MTMT Tudományos Tanács és a MTMT Koordinációs Testület munkájához, közreműködik az ülések és napirendi pontok előkészítésében, illetve elősegíti döntéseik végrehajtását.

10. § Adatelemzési szolgáltatása az MTMT-ből

- (1) A bibliometriai adatok megadott szempontok szerinti elemzését, rangsorolását, nemzetközi szttenderdek szerinti összehasonlítását az adatkérésre jogosult intézmények írásban rögzített kérésre az MTA KIK Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztálya végzi az MTMT Koordinációs Testületnek való beszámolási kötelezettség mellett.
- (2) A bibliometriai adatelemzéseket és statisztikai kimutatásokat – az adatkérés mennyiségétől és a feladat megoldásának időigényétől függően – az MTA KIK Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztálya minimum 5, maximum 20 munkanapon belül készíti el. Ezekkel a feltételekkel csak az írásban pontosan megfogalmazott, kivitelezhető és külön költséget nem igénylő kérések teljesíthetők.

11. § Záró rendelkezések

- (1) Jelen határozat 2017. március 1-jén lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit a Magyar Tudományos Művek Tára adatbázisban a jelen határozat hatályba lépésekor már fellelhető, és ezt követően rögzített adatokra egyaránt alkalmazni kell.
- (2) A jelen határozatban nem tárgyalt működési rendet az MTA KIK SZMSZ-ének az MTMT működési rendjét szabályozó melléklete tartalmazza.

Budapest, 2017. február 24.

Lovász László

Függelék a 3/2017. (II.24.) számú elnöki határozathoz

MTMT Tudományos Tanács

Az MTMT legfőbb döntéshozó testülete az MTMT Tudományos Tanács, amely felügyeli az adatbázis működtetését és fejlesztését, véleményezi és jóváhagyja az MTMT stratégiai terveit és beszámolóit.

31 szavazati joggal rendelkező tagja van, a következő összetételi rendben:

- Az MTMT Tudományos Tanács *elnökét tagjai közül egyszerű szótöbbséggel maga választja*
- az MTA 11 tudományos osztályának delegáltjai (11 fő)
 - az egyetemek szakmai képviselői (6 fő)
 - az MTA AKT három szakbizottságának delegáltjai (3 fő)
 - MTA Doktori Tanács képviselője (1 fő)
 - közgyűjtemények képviselője (1 fő)
 - a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal szakterületi kollégiumainak képviselői (4 fő)
 - a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság kollégiumainak képviselői (3 fő)
 - az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselője (1 fő)
 - az MTA KIK főigazgatója (1 fő)
- Az MTMT Tudományos Tanács munkájában **állandó meghívottként** részt vesz:
- az MTA elnöke
 - az MTA főtitkára
 - az MTA KIK informatikai főigazgató-helyettese
 - az MTMT Koordinációs Testületének elnöke
 - az MTA Titkárság gazdasági igazgatója
 - az MTA Titkárság Kutatónézetű Főosztályának vezetője
 - az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke
 - az MTA Publikációs Elnöki Bizottság elnöke
 - az MTA elnöke által delegált személy

Titkári teendőit az **MTA KIK MTMT Osztályának vezetője** látja el

MTMT Koordinációs Testület

Az MTMT Koordinációs Testület az MTMT adatbázis működtetésének legfőbb **operatív irányító szerve, amely egyrészt döntés-előkészítő, másrészt döntésvégrehajtó** testület.

Az MTMT Koordinációs Testületnek **7 szavazati joggal rendelkező tagja** van:

- Az MTMT Koordinációs Testület *elnökét a tagok közül az MTA elnöke jelöli ki és kéri fel*
- az MTA főtitkára
 - az MTA AKT képviselője
 - a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal képviselője
 - az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselője
 - a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság képviselője
 - a Magyar Rektori Konferencia képviselője
 - az MTA KIK főigazgatója
- Az MTMT Titkárság Kutatónézetű Főosztályának vezetője
- MTA Doktori Tanács képviselője
 - az Országos Doktori Tanács képviselője
 - a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság képviselője
 - az MTA elnöke által delegált személy
 - MTA KIK MTMT Osztály vezetője

Titkári teendőit az **MTA KIK informatikai főigazgató-helyettese** látja el.

Bibliográfiai Szakbizottság

Informatikai Szakbizottság

Repozitóriumminősítő

Tudományometriai Szakbizottság

MTA KIK MTMT Osztály

MTA KIK Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály

T Á J É K O Z T A T Ó

a Magyar Tudományos Akadémia doktora cím odaítéléséről

ELEKES ZOLTÁN

„Neutron-proton korrelációk egzotikus atommagokban”
című munkája alapján,

ERDÉLYI ZOLTÁN

„Diffúzió és szilárdtest-reakció nanoskálán” című munkája
alapján,

FARSANG ANDREA

„A víz- és szélrózsió szerepe a talaj humusz- és elemtartal-
mának horizontális átrendeződésében” című munkája alap-
ján,

NAGY PÉTER

„Oxidatív stressz és redoxijelátvitel” című munkája alap-
ján,

SZALAVETZ ANDREA

„Szakosodás és feljebb lépés a multinacionális vállalatok
globális értékláncaiban belül. „Magyarországi feldolgozó-
ipari leányvállalatok tapasztalatai” című munkája alapján,

SZIGETI JENŐ

„Azonosságok, determinánsok és centralizátorok mátrixal-
gebrákban” című munkája alapján,

VARGA KATALIN

„The phenomenology of hypnotic interactions” című mun-
kája alapján,

VONYÓ JÓZSEF

„Gömbös Gyula és a hatalom. Egy politikussá lett katoná-
tiszt” című munkája alapján,

elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia doktora címet.

T Á J É K O Z T A T Ó

Pataki Ferenc társadalomtudományi érem alapításáról

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ELNÖK

ALAPÍTÓ OKIRAT

A *Pataki Ferenc társadalomtudományi érem* adományozásának szabályairól a Magyar Tudományos Akadémia képviseletében, a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 14. §-ában meghatározott jogkörömben eljárva az alábbiak szerint rendelkezem.

1. A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) – a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a Filozófiai és Történettudományi Osztálya, valamint a Gazdaság és Jogtudományok Osztálya kezdeményezésére – az MTA Elnökségének **25/2016 (IV.19).** számú határozatával *Pataki Ferenc társadalomtudományi érmet* alapít a modern magyar társadalomtudományi kutatások elismerésére.
2. Az elismerés a magyar társadalomtudományi kutatások területén az átadás évét megelőző évben megjelent olyan önálló monográfia alapján ítélhető oda, amely tudományosan hozzájárult a modern magyar társadalom megértéséhez. Gyűjteményes és tanulmány kötetek nem részesülhetnek ezen elismerésben.
3. A monográfia társadalomtudományi kutatási területei a következők lehetnek: pszichológia, szociológia, demográfia, gazdaságtudomány, modernkori jog, legújabb és jelenkori történelem, művelődéstörténet, néprajz, magyar nyelvészet, regionális tudományok, oktatás és nevelésszociológia, kultúrtörténeti jellegű irodalomtudomány, és a felsorolt szakmák tudománytörténete.
4. A Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának, a Filozófiai és Történettudományok Osztályának, valamint a Gazdaság és Jogtudományok Osztályának tagjai *minden év április 30-ig* az MTA Titkárság Testületi Titkárság Társadalomtudományi Titkárságán nyújthatnak be ajánlást egy konkrét tudományos műre, amely ajánlásnak tartalmaznia kell az éremre javasolt monográfia címét, szerzőjét, a szerző tudományos tevékenységét, és a társadalomtudományok területén elért eredményeit.
5. A *Pataki Ferenc társadalomtudományi érem* első alkalommal 2017-ben kerül átadásra, s ezt követően minden évben egy érem odaítélésére kerül sor.
6. Az ajánlásokkal kapcsolatos adminisztrációs feladatokat az MTA Titkárság Testületi Titkárság Társadalomtudományi Titkársága látja el, aki az érem ajánlására vonatkozó tudnivalókat és javaslattételi felhívást *minden év március 31. napjáig* közzéteszi az Akadémiai Értesítőben, és az MTA honlapján.

1051 Budapest, Széchenyi István tér 9. (1245 Budapest, Pf. 1000)

Telefon: +36 1 332-7176, +36 1 331-9353 / Fax: +36 1 332-8943 / E-mail: elnokseg@titkarsag.mta.hu / www.mta.hu

7. Az ajánlásokat az ajánlásra felhívott társadalomtudományi osztályok *minden év június 30-ig* megvitatják, és egyesített véleményüket az éremről döntő „Pataki Ferenc társadalomtudományi érem testület” elé terjesztik.
8. A „Pataki Ferenc társadalomtudományi érem testület” öt tagból áll, elnöke az MTA társadalomtudományi alelnöke, tagjai: a Magyar Tudomány folyóirat főszerkesztője, és a 4. pont szerinti tudományos osztályok által delegált 1-1 fő.
9. A díjazott monográfiáról a testület a javasolt monográfiák értékelését követően, titkos szavazással, *minden év szeptember 30. napjáig* dönt.
10. A díjazott monográfia szerzője oklevélben és egy Pataki Ferencet ábrázoló éremben részesül. A bronzból készült érem előlapján Pataki Ferenc arcképe látható, körben a „Pataki Ferenc társadalomtudományi érem” felirat, hátoldalán a kitüntetett neve és az adományozás éve olvasható.
11. Az elismerés átadására a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat megnyitóján kerül sor, az érmet az MTA társadalomtudományi alelnöke adja át.
12. A *Pataki Ferenc társadalomtudományi érem* alapításáról szóló alapító okiratot, valamint az elismerésben *részesített* monográfiák címét és szerzőjét az Akadémiai Értesítőben, és a Magyar Tudományos Akadémia honlapján kell közzétenni.

Budapest, 2017. február „24.”

FELHÍVÁS

Javaslattevői felhívás a Pataki Ferenc társadalomtudományi éremre

A Magyar Tudományos Akadémia (továbbiakban: MTA) – a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya, a Filozófiai és Történettudományi Osztálya, valamint a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya kezdeményezésére – az MTA Elnökségének 25/2016 (IV. 19.) számú határozatával **Pataki Ferenc társadalomtudományi érmet** alapított a modern magyar társadalomtudományi kutatások elismerésére.

A Pataki Ferenc társadalomtudományi éremre a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának, a Filozófiai és Történettudományok Osztályának, valamint a Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának tagjai tehetnek javaslatot. A javaslatokat *a Pataki Ferenc társadalomtudományi érmet testületnek* címezve, az MTA Testületi Titkárságára kell eljuttatni **2017. április 30-ig** a testulet@titkarsag.mta.hu e-mail címre.

Az elismerés a magyar társadalomtudományi kutatások területén az átadás évét megelőző évben – jelen esetben 2016-ban – megjelent olyan önálló monográfia alapján ítélhető oda, amely tudományosan hozzájárult a modern magyar társadalom megértéséhez. Gyűjteményes és tanulmánykötetek nem részesülhetnek díjban.

A javaslatnak tartalmaznia kell az elismerésre javasolt monográfia címét, szerzőjét, a szerző tudományos tevékenységét és a társadalomtudományok területén elért eredményeit.

A monográfia társadalomtudományi kutatási területei a következők lehetnek: pszichológia, szociológia, demográfia, gazdaságtudomány, jogtudomány, legújabb és jelenkori történelem, művelődéstörténet, néprajz, kulturális antropológia, magyar nyelvészet, regionális tudományok, oktatás- és nevelésszociológia, kultúrtörténeti jellegű irodalomtudomány, és a felsorolt szakmák tudománytörténete.

A díjazott monográfia szerzője oklevélben és egy Pataki Ferencet ábrázoló éremben részesül. A díjazott monográfiáról – a javasolt monográfiák értékelését követően – az alapítók öt képviselőjéből álló **Pataki Ferenc társadalomtudományi érmet testület 2017. szeptember 30-ig hozza meg döntését.**

Az elismerés ünnepélyes átadására a Magyar Tudomány Ünnepe keretében, 2017 novemberében kerül sor. A Pataki Ferenc társadalomtudományi érmet a Magyar Tudományos Akadémia társadalomtudományi alelnöke adja át.

FOGADÓÓRA

Török Ádám, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára minden csütörtökön – előzetes bejelentkezés alapján (tel.: 269-0114) – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja
A szerkesztésért felelős: az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztálya
1051 Budapest, Nádor u. 7.

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Zrt. igazgatója
Budapest, 2017.

Szerkesztő: Molnár Anna – Termékmenedzser: Egri Róbert
Megjelent: 5,5 (A/5) ív terjedelemben – HU ISSN 0865-9303

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletág (Budapest VIII., Orczy tér 1.; postacím: 1008 Budapest).
Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen (hirlapelofizetes@posta.hu)
és faxon (303-3440). További információ: 06 80/444-444.
Előfizetési díj egy évre 8880 Ft áfával. – Példányszámonkénti ára: 740 Ft áfával.

Printed in EU

